

KJE ŽIVIMO KAJ POTREBUJEMO

8. evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino
Bruselj, 15. -16. maja 2009

Češko predsedovanje Evropske unije 2009

8. evropsko srečanje oseb, ki se soočajo z revščino
Bruselj, 15. -16. maja 2009

KJE ŽIVIMO KAJ POTREBUJEMO

VSEBINA

Revščina je...	05	
Povzetek		07
Evropsko srečanje, participativen proces	11	
Kje živimo		14
Primeri		
Stanovanjska politika	16	
Osnovne storitve		17
Finančna vključenost	18	
Otvoritveno zasedanje		21
Delavnice		
Stanovanjska politika	24	
Osnovne storitve		27
Finančna vključenost	31	
Poročila z delavnic	34	
Dialog	36	
Zaključni govori		37
Cilji 2010		43

REVŠČINA JE...

...To, da ti narekujejo ljudje, ki sami niso odgovorni, so nevedni in ki se sami ne držijo pravil, je teptanje tvojih človekovih pravic.

..Prej sem imel življenje. Življenje, ne le preživetje, je, kar je prav.

... Življenje v materialni revščini pomeni, da so nam ukradli naš 'tu in zdaj'. In kradejo našo prihodnost, ko nas držijo stran od družbe znanja.

...Najemnina za stanovanje še ne stane toliko – vse ostalo pa.

...Zakaj ljudje, ki skrbijo za krave in prašiče, dobijo denar od Evropske unije, tisti, ki skrbijo za vzdrževane družinske člane, pa ne?

... Vsaka agencija hoče iste papirje. In vsakič več fotokopij...

...Če nimaš dostopa do znanja, nimaš korenin.

... Težko je govoriti o tem, vendar ko sem začel govoriti z drugimi, se nisem počutil drugačnega in ni me bilo sram.

...Zaradi revščine živiš pod stalnim pritiskom. Izčrpa te. Nihče me ni pripravil za življenje v tako težkih pogojih.

...Ne smemo biti več zgolj 'postranska škoda'.

...Prejemal sem stalno plačo, pa so se moji dolgovi vseeno nakopičili. Delam par mesecev in zopet mi bodo zarubili denar.

...Če se prebudiš v slabih stanovanjskih pogojih, ti to vzame voljo do vsega.

...Obstaja vredno delo - delo, ki je plačano in priznано v družbi; in obstaja nevredno delo - delo, ki ga opraviš, da pomagaš družini v stiski.

...Da bi se ti priznale pravice, moraš dokazati, da si reven. Dajanje socialne pomoči je način, kako ljudi utišati.

...Vrata obupa so na stežaj odprta. Minimalni dohodek in minimalna plača morta obstajati.

Povzetek

Kje živimo...

Tema letošnjega Evropskega srečanja oseb, ki se soočajo z revščino, ki je potekalo v okviru češkega predsedovanja, je bila »Kje živimo, kaj potrebujemo?«, razdeljena pa je bila v podteme nastanitev oz. stanovanjske politike, osnovnih storitev ter finančne vključenosti.

V svojem otvoritvenem nagovoru je g. Marian **HOŠEK**, namestnik ministra za socialno politiko, socialne storitve ter družinsko politiko Češke republike, poudaril, da finančna izključenost prizadane veliko ljudi ter da so največje žrtve prevelike zadolženosti najbolj ranljive skupine. Po mnenju namestnika ministra je eden od odgovorov na to finančno izobraževanje v šolah. G. Hošek je omenil tudi dostop do stanovanj in podporo pri najemu, ki jo pogosto zagotavlja socialno varstvo, ki morajo biti kot del osnovnih storitev zagotovljene vsem na kakovosten način, ki bo ljudem pomagal, da postanejo neodvisni.

V svojem govoru je delegatka 7. srečanja ga. Eva **SZARVAK** najprej omenila, da finančna kriza vpliva na vse države članice ter da povečuje število družin, ki se soočajo z revščino zaradi izgube zaposlitev, domov ter dohodkov. Ga. Szarvak je poudarila tudi pomen Evropskih srečanj kot "edinega foruma, na katerem se problemom in izkušnjam tistih, ki živijo v revščini, prisluhne in se jih razume". Poudarila je tudi nujnost priprave združene ofenzive proti revščini.

Potrebujemo.... Močno socialno Evropo

Delegati 8. srečanja so jasno povedali, da si več Evrope želijo samo, če bo ta tudi bolj socialna, bližje svojim državljanom in bo skozi dialog oblikovala nov družbeni načrt. Želeli bi si bolj vidnih ukrepov EU, ki sledijo priporočilom Evropskih srečanj. Poudarili so še, da je težko oceniti, ali sta boj proti revščini in socialni izključenosti še prioriteta EU. Dejali so, da vpliv krize in ukrepi boja proti njej pogosto pod neznošen pritisk postavljajo prav ljudi, ki že tako trpijo breme revščine in socialne izključenosti.

Stanovanjska politika

Delegati so pozvali EU, naj bo bolj aktivna pri zagotavljanju dostopa do dostojnih in dostopnih nastanitev za vse. Pozdravili so odločitev sveta EPSCO, da bosta 'brezdomstvo in stanovanjska izključenost' postala tematski usmeritvi odprte metode koordinacije na področju socialnega varstva in socialne vključenosti v letu 2009. Izrazili so upanje, da bo to dalo zagon državam članicam glede naslavljanja pomanjkanja stanovanj in omejenega dostopa do dostopnih nastanitev, ki je razlog za vse več brezdomstva. Temu morajo slediti tudi konkretna in nujna podpora brezdomcem in ukrepi za reševanje slabih stanovanjskih pogojev, ki so na voljo ljudem z nizkimi dohodki. Izrazili so upanje, da bo ta tematska usmeritev pripeljala do predlogov politik in ukrepov, ki bodo naslovili ta dejstva.

Delegati »ne morajo čakati« v že sedaj kriznih razmerah. Predlagali so **takojšnje ukrepe** za reševanje nujne stanovanjske problematike, kot sta zaseg praznih stanovanj ali dolžnost najemodajalcev, da oddajo prazna stanovanja. Za škandal so označili **prazna stanovanja v malih občinah in vaseh**, ki se tako spreminjajo v mest duhov. Kot rezultat tega izginjajo tudi osnovne storitve, tako da so se ljudje prisiljeni seliti v večja urbana naselja, kar povzroči večji pritisk na omejene storitve, ki so tam dostopne.

Delegati so poudarili še, da dostop do dostojne nastanitve predstavlja ogromno **težavo za migrante in romske skupnosti**, in izrazili svoje **zgražanje nad nadaljevanjem prakse mnogih držav, ki te skupnosti izseljujejo** iz obstoječih slabih stanovanjskih razmer brez zagotavljanja pravih alternativ in jih diskriminirajo, ko jih silijo v skupno bivanje na ločenih območjih, kjer imajo dostop le do najnujnejših storitev.

EU bi morala na to realnost odgovoriti in zagotoviti spoštovanje temeljnih pravic s strani vseh držav članic. EU mora tudi zagotoviti, da njeni ukrepi podpirajo države članice pri širjenju fonda razpoložljivih **socialnih stanovanj** in za ta namen zagotoviti **strukturne sklade**.

Osnovne storitve

Glede osnovnih storitev so delegati zahtevali, da se pravica do dostopa do energije prepozna kot temeljna pravica. **Energija je osnovna potreba**, ki zahteva odgovor javne in ne privatne sfere. Samo na ta način se lahko vsem zagotovi dostopne in trajne storitve. Delegati so pozdravili priznanje 'energetske revščine' v novem energetskega paketa EU ter zahtevo po oblikovanju nacionalnih akcijskih načrtov za naslavljanje tega problema. Želijo pa vedeti, kako bo doseženo, da se s tem zagotovijo učinkoviti ukrepi za naslavljanje visokih cen energije, nizkih dohodkov in energetske učinkovitosti, ter kako bodo v njihovo spemljanje vključene nevladne organizacije in ljudje, ki se soočajo z revščino.

Prav tako so potrdili, da mora **voda ostati javna dobrina**. Delegati si želijo živeti v trajnostnem okolju in predlagajo, naj se alternativni viri energije obravnavajo kot sektor, ki omogoča nove zaposlitve. **Proizvodnja alternativnih virov energije se mora povezati z lokalnimi skupnostmi in ljudem, ki v njih živijo, zagotoviti priložnosti za zaposlitev, vključno z usposabljanjem za dolgotrajno brezposelne.** Recikliranje odpadkov prav tako predstavlja zaposlitvene priložnosti, ki bi se jih lahko razvijalo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in pobudami socialne ekonomije.

Učinkovit in dostopen javni prevoz, lokalne socialne storitve (npr. vrtci in mali zdravstveni centri), **dostop do informacij o pravicah, ponudniki socialnega varstva, ki se odzivajo na mnenja uporabnikov**, so vsi del zagotavljanja osnovnih storitev, ki odgovarjajo potrebam ljudi. Še posebej je bil poudarjen problem ukinjanja osnovnih storitev v ruralnih območjih.

Delegati so pozvali k **oceni učinka liberalizacije in privatizacije storitev splošnega pomena**, vključno s socialnim varstvom, na kakovost in (cenovno) dostopnost storitev na ravni EU. Listina potrošnikov EU o energetskih pravicah je ključnega pomena, vendar morajo biti oblikovani tudi ukrepi, s katerimi bi se zagotovilo, da države članice zagotovijo njeno široko razširjanje na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ter da začnejo oblikovati obvezujoč EU

okvir za storitve splošnega pomena. To je ključno, če naj se te osnovne pravice zagotovijo kot protiutež svobodnemu trgu.

Finančna vključenost

Finančna vključenost je bila osrednja skrb mnogih delegacij. Vse preveč družin in posameznikov podleže **preveliki zadolženosti**. Pomanjkanje dostopa do bančnih računov in uradnih kreditov z nizko obrestno mero še poslabša stanje in ljudi vodi v roke **neformalnim posojevalcem denarja**, ki pogosto zaračunavajo oderuške obresti. Za naslavljanje teh dejstev bi morali **vsim imeti pravico do bančnega računa, rešitev pa so lahko tudi etične varčevalne sheme** (kreditne zadruga) in mikro-krediti ter finančno izobraževanje.

Poglavitna zahteva delegatov je bila, da se preuči vzroke za zadolženost, ki je ponavadi posledica nezadostnih prihodkov za pokrivanje stroškov dobrin in storitev. Rešitev mora biti v zagotavljanju zadostnih in dostopnih shem minimalnih dohodkov v vseh državah članicah, dostojen minimalni dohodek, ki bi ljudem omogočal dostojanstveno življenje, ne le preživetja. V tem oziru je bila postavljena jasna zahteva, **naj EU spremlja spoštovanje zavez iz Priporočila za aktivno vključenost**, vključno z zavezo o primernih shemah minimalnega dohodka. Trenutna posvetovanja glede finančne vključenosti so dobrodošla, delegati pa so poudarili, da se mora EU premakniti v smeri **priznanja finančnih storitev kot javnih in v javnem interesu ter zagotoviti pravico do dostopnih bančnih računov in kreditov po nizkih obrestnih merah** s skupnim zakonskim okvirom EU.

Participacija

Polega oblikovanja zahtev so delegati izmenjali tudi informacije o dogajanju v svojih državah na obravnavanih področjih. Delegati si želijo biti **akterji pri oblikovanju in izvajanju politik proti revščini**. Njihov predlog je, naj se razkorak med gospodarskimi in socialnimi politikami zmanjša ter naj se vse politike ocenjuje glede na dostopnost socialnih pravic.

Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti 2010 mora biti pomembno leto, ko se bo ljudi, ki se soočajo z revščino, poslušalo in njihova mnenja vzelo resno. Potrebno je doseči resnični napredek, da »biti rojen v revščini ne bo nujno pomenilo doživljenjske obsodbe«.

Zagotavljanje rešitev

G. ŠPIDLA, evropski komisar za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, ni videl nobene druge opcije kot nadaljevanje napredovanja k Evropi večje enakosti. Zdaj je čas, ko je treba podpreti najbolj ranljive skupine. Izdatki za socialno varstvo se bodo v naslednjih mesecih strmo povečali, vendar človeške cene krize ni lahko presoditi.

Dejal je, da moramo vse napore usmeriti v to, da vsem omogočimo sodelovanje v družbi.

Prednosti minimalnega dohodka so pomembne, vendar niso dovolj. Dostop do stanovanj ostaja težaven. Ni dostopa do osnovni bančnih storitev.

Poudarek moramo zato dati nastanitvam, usposabljanju in finančni vključenosti.

G. Špidla je zagovarjal tudi stališče, da morata akcija proti revščini ter zmanjševanje razlik med državami članicami potekaliti usklajeno. 16 % vseh Evropejcev živi v težkih razmerah - na Poljskem, v Latviji in Litvi pa celo več kot 40 %.

Zavzel se je še, da morajo biti politike proti revščini vpeljane v vse druge politike.

Ga. **WEINANDY** iz Odbora za socialno varstvo se je najprej navezala na izjavo g. Vignona, direktorja pri Komisiji, ki je dejal, da »socialne razsežnosti ne moremo zagotoviti le s socialnimi politikami«. Morajo se torej presojati socialni vplivi vseh politik.

V odgovor na razočaranje nekaterih delegatov glede pomanjkanja napredka je ga. Weinandy dejala, da je po sedmem srečanju Odbor za socialno zaščito opredelil nastanitve kot temo leta 2009 in pozval države članice, da junija 2009 poročajo o svojem delu na področju stanovanjskih politik.

Kar se tiče zagotavljanja minimalnega dohodka za vse v vseh državah, je Svet decembra 2008 sprejel Načela aktivnega vključevanja, ki vsebujejo zahtevo po zagotavljanju podpore v obliki minimalnega dohodka, ki podpira človeško dostojanstvo.

»Napredek je počasen, vendar zagotovljen, saj se resnični napori vlagajo v upoštevanje priporočil srečanj, problem pa je, da 'revni' nanj ne morejo čakati«, je dejala ga. Weinandy.

Ludo **HOREMANS**, predsednik EAPN, je predstavil napredek glede priporočil 7. evropskega srečanja. Predvsem je govoril o priporočilih in načelih, ki so bila sprejeta glede aktivnega vključevanja, ki vsebujejo tudi priporočilo o zadostnosti shem minimalnega dohodka, ki bi ljudem omogočale dostojno življenje. Spregovoril je tudi o delu Evropskega parlamenta na področju storitev in o priporočilih glede direktive o storitvah splošnega pomena. Poudaril je tudi, da bo v letu 2009 tematski poudarek odprte metode koordinacije na področju sociale predstavljalo brezdomstvo, kar je bilo priporočilo 7. srečanja. Povedal je še, da so evropska srečanja spodbudila podobna nacionalna srečanja, ki so vključevala na stotine ljudi z neposredno izkušnjo revščine. Kljub tem pozitivnim spremembam na področju evropskih okvirov je poudaril, da srečanja še vedno niso imela zadostnega vpliva, ki bi prinesel res pozitivne spremembe glede realnosti revščine in neenakosti v državah članicah.

G. Czeslaw **WALEK**, namestnik ministra za človekove pravice in narodnostne manjšine Češke republike, je poudaril pomen okrogle mize in se zavezal, da bo zaključke srečanja predstavil oktobra 2009 na Švedskem. Potrdil je tudi, da bo češko predsedstvo v boju proti revščini promoviralo participacijo ljudi, ki se srečujejo z revščino.

Čeprav so delegati prepoznali napredek glede upoštevanja priporočil s srečanj, so pozvali k jasnejšemu sistemu poročanja o napredku glede priporočil med srečanji.

Evropska srečanja, participativen proces

Na zasedanju Evropskega sveta leta 2000 v Lizboni je bilo doseženo soglasje o izvajanju evropske strategije za »odločilen napredek pri izkoreninjenju revščine v Evropi do leta 2010«. Ena od sprejetih strategij – boj proti revščini in socialni izključenosti - je ključna za trajen napredek glede te zaveze in **mora vključevati vse deležnike, tudi osebe, ki se soočajo z revščino.**

Evropska srečanja oseb, ki se soočajo z revščino, so del procesa, ki se nadaljuje. Nadaljni ukrepi in priprava nanje so del stalnega procesa dela delegatov in mrež v vsaki od držav članic.

Kakšne so izkušnje predhodnih srečanj?

2001

Belgijska vlada je uporabila svoje izkušnje sodelovanja od leta 1994 in izkoristila svoje predsedovanje Evropski uniji, da je dala pobudo za 1. srečanje oseb, ki se soočajo z revščino, na katerem so bile obravnavane štiri teme: **stanovanjska politika, zdravje, usposabljanje in dohodki.**

Poglavitna ugotovitev tega prvega dogodka je bila, da **imajo osebe, ki se soočajo z revščino, znanje in strokovnost za analizo izključenosti in da si prizadevajo za sodelovanje v družbi in odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje.**

2003

Leta 2002 je belgijska vlada predlagala 2. srečanje, pobudo pa je prevzelo grško predsedovanje. EAPN je bila zaprosena, da srečanje pripravi, vendar je bilo za primerne priprave z delegacijami na voljo malo časa. Tema srečanja je bila '**dobre prakse sodelovanja**'. V okviru priprav in delavnic so bili oblikovani **modeli participativnega procesa ter zahteva delegatov, da si osebe, ki se soočajo z revščino, želijo neposrednega pogovora z odločevalci o politikah, ki jih zadevajo.**

V odgovor na to zahtevo je grško predsedovanje pozvalo junijsko zasedanje Evropskega sveta, naj evropska srečanja postanejo **ponavljajoči se proces** kot Okrogla miza o socialni vključenosti.

2004

Tema, ki so jo izbrali pod irskim predsedovanjem, se je pod naslovom '**Participacija je dvosmerna cesta**' osredotočila na dialog med osebami, ki se soočajo z revščino, ter odločevalci. V obrnjenih tradicionalnih vlogah so bili predstavniki 'oblasti' zdaj obravnavani kot 'gosti' ljudi, ki se soočajo z revščino, in so se z delegati neposredno soočili na delavnicah. Srečanje se je zaključilo z odprtim forumom med osebami, ki se soočajo z revščino, ter

panelom odločevalcev. DVD, ki so ga posneli na dogodku, bo služil kot orodje nacionalnim mrežam EAPN za ozaveščanje nacionalnih in regionalnih oblikovalcev politik.

2005

Luksemburško predsedovanje se je odločilo, da bo raziskalo podobe in zaznavanje revščine. Večji poudarek so dali oblikovanju medijev - krpank, slik in fotografij - ki so jih prinesli ljudje, ki se soočajo z revščino. Ta ustvarjalna prizadevanja so bila zbrana in predstavljena na razstavi ob Okrogli mizi v Glasgowu. Izdali so tudi katalog razstavljenih del. Luksemburško predsedovanje je svojo globoko vključenost pokazalo z močnim sporočilom junijskemu zasedanju Sveta **ministrov, na katerem je vse države članice pozvalo, naj organizirajo podobna srečanja.**

Številne nacionalne mreže EAPN so postopoma začele organizirati podobna srečanja na nacionalni in/ali regionalni ravni.

2006

Priprave v okviru avstrijskega predsedovanja so zajemale vse vidike revščine in socialne izključenosti, združene v temo '**Kako se spopadamo z vsakdanjim življenjem?**' Priprave delegatov so pokazale vso **proaktivnost in energijo oseb, ki se soočajo z revščino.** Vsaka delagacija oseb, ki se soočajo z revščino, je pripravila plakat in ga predstavila na plenarnem zasedanju, kar je bil nepozaben vrhunec 5. srečanja. Plakati so bili aprila 2007 zbrani na **razstavi** v stavbi Komisije, ki je potekala ob Okrogli mizi na Finskem, ter na prvem nacionalnem srečanju oseb, ki se soočajo z revščino, ki je potekalo v Veliki Britaniji julija 2007.

Evalvacija 5. srečanja je pokazala na potrebo po ovrednotenju prvih petih srečanj.

2007

Šesto srečanje pod nemškimi predsedovanjem je odločilo, da se usmeri v to prednostno nalogo ter je za temo izbralo '**Krepitev napredka, načrtovanje naslednjih korakov**'. Srečanja, ki je potekalo 4. in 5. maja v Bruslju, se je udeležilo 130 delegatov iz 27 držav ter 97 predstavnikov evropskih in nacionalnih organov oblasti. Delegati in gosti so dali temi srečanja vizualno podobo s simboličnimi predmeti. Brez omalovaževanja napredka, ki je bil dosežen na socialnem področju, so delegati poudarili, da cilj izkoreninjenja revščine do leta 2010 ni realističen, saj obstajajo jasni znaki, da se revščina širi.

Šesto srečanje je jasno pokazalo, da procesi sodelovanja pripomorejo k učinkovitemu **opolnomočenju** in širijo nadaljnje možnosti zanj. Ugotovili so tudi, da morajo združenja in organi oblasti opraviti več skupnega dela ter da je potreben stalen dialog na nacionalni ravni.

2008

7. srečanje, ki je bilo organizirano pod okriljem slovenskega predsedovanja EU pod naslovom '**Štirje stebri boja proti revščini**', se je osredotočilo na štiri teme: socialne storitve, storitve splošnega pomena, stanovanjsko politiko in minimalni dohodek. Ti štirje elementi so bili

izbrani, ker predstavljajo štiri pomembna področja boja proti revščini in socialni izključenosti. Srečanja se je udeležilo 124 delegatov z izkušnjo revščine iz držav članic EU ter približno enako število predstavnikov nacionalnih vlad, Evropske komisije, evropskih nevladnih organizacij in socialnih partnerjev.

2009

Priprave na 8. srečanje so se osredotočile na vprašanje '**kaj potrebujemo in kje živimo**' in naslovile tri teme: **stanovanjsko politiko, osnovne storitve ter finančno vključenost**. Rezultati priprav in izmenjav, ki so bile usmerjene v te teme, so predstavljene v tem poročilu.

Kje živimo

V temeljnih pripravah na srečanje, so delegati razpravljali o krajih, kjer živijo - za nekatere je to veliko mesto, za druge majhen kraj, vas oziroma celo kamp ali hostel. V nadaljevanju so predstavljene nekatere informacije, ki so bile zbrane v okviru priprav.

Veliko mesto/kraj

Namestitev pri zasebnikih v mestih je drago, premalo pa je socialnih stanovanj. Čeprav so trgovine vedno v bližini, je hrana draga. V nekaterih državah so se zato odprle socialne prodajalne z živili, vendar so še vedno stigmatizirane in nekatere od 'strank' si ne želijo, da bi jih tam opazili.

Za dostop do zdravstvenega varstva so ljudem, ki se soočajo z revščino, v nekaterih državah članicah na voljo zdravstvene izkaznice, ki pa ne pokrijejo vseh tretmajev. Prav tako pa vsi zdravniki niso pripravljene oz. ne obravnavajo vseh imetnikov zdravstvenih izkaznic.

Mesta imajo dobro mrežo javnega prevoza, vendar so cene prevoza visoke. Kulturnih ustanov je na pretek, vendar so pogosto nedostopne.

Nezaposlenost prav tako predstavlja velik problem v velikih mestih. Veliko je priložnostnih del, ki pa so slabo plačana in pogosto slaba.

Revni mestni prebivalci so odrinjeni v getoizirana območja, pogosto na robu mesta, s podstandardno namestitvijo in skoraj brez javnih storitev in običajnih dobrin, kot je otroško varstvo za vedno večje število enostarševskih družin v teh območjih.

Mali kraji, vasi

Ljudje, ki živijo v malih krajih in vaseh, se soočajo še z večjimi problemi. Večina stanovanjskih objektov je v lasti zasebnih najemodajalcev in so lahko neprimerni, kot so na primer velike podeželske hiše, ki so bile spremenjene v stanovanja. Služb je malo, saj so se male tovarne zaprle. Javni prevoz je slabo organiziran, avtobusi ponekod vozijo le do centra naselja, ne pa po vsem območju, oziroma sta za povezavo z večjimi mesti na voljo le ena ali dve avtobusni liniji.

Večina jih nima zdravstvenih centrov, osnovne storitve pa se opušča, ko se ljudje selijo v večja mesta. Rezultat tega so zapuščen stavbni fond, vse starejše prebivalstvo, vse več je storitev za stare, ni pa otroškega varstva.

Zagotavljanje izobrazbe je osnovno. Šolanje na višji stopnji pomeni selitev drugam. V nekaterih vaseh ni več šol.

Kampi

Večina romske populacije živi v kampih, včasih celo v šotorih. Življenje v takih razmerah ni življenje. Nimajo ne tekoče vode ne ogrevanja. Pozimi otroci svoje domače naloge pišejo v mrazu, v rokavicah. Ni elektrike, čiščenja cest, odvažanja smeti in javnega prevoza.

Hostli

Prebivalci hostlov se soočajo s posebnimi problemi. Skupinsko življenje je težavno, saj so problemi skoncentrirani na omejenem prostoru. Poleg tega so lokalni prebivalci do uporabnikov hostlov sovražno nastrojeni.

Primeri

Med pripravo podlag so delegati identificirali praktične primere dejanskih izkušenj s področja stanovanjske politike, osnovnih storitev ter finančne vključenosti.

Stanovanjska politika

Avstrijski delegati so poudarili splošno slabe standarde zavetišč. Prenaseljenost pomeni pomanjkanje zasebnosti. Pravila so omejujoča in socialni delavci niso vedno v pomoč. Vlada očitno pomanjkanje informacij.

Ljudem bi morali dopustiti hišne ljubljence in obiske.

Nevladne organizacije pogosto razvijajo dobre projekte na področju nastanitev. Vendar so za 'pravo' nastanitev čakalne vrste dolge.

Za belgijsko delegacijo je ključnega pomena, da se s finančnimi sredstvi podpre opolnomočenje brezdomcev in nevladne organizacije, ki nudijo rešitve za stanovanjske probleme.

Prav tako je potrebno razviti nacionalne strategije in akcijske načrte, ki naslavljajo stanovanjske probleme.

Poudarili so še, da je fond socialnih stanovanj osrednji steber stanovanjske strategije in da bi države članice morale postaviti cilje glede deleža razpoložljivega dohodka, namenjenega nastanitvam.

Obstajati bi morale tudi odvrtilne davčne politike, ki bi preprečevale, da stanovanja ostajajo prazna, ter špekulacije z nepremičninami.

Bolgarski delegati so poročali, da je bila večina stanovanj grajenih od polovice prejšnjega stoletja naprej, ter da največji problem glede ogrevanja predstavljajo osem mesecev trajajoče zime. Hiše, ki so postale prevelike, je nemogoče prodati. Večina hiš je slabo vzdrževana in vzdrževanje je drago. Tako se hiše pusti propadati: zgradila jih je ena generacija, naslednja pa mora vse začeti znova nekje drugje, kar vodi v osamo in osamljenost.

Hiše je mogoče posodobiti, vendar ljudje nimajo denarja za popravila, trg z nepremičninami pa se je sesul.

Danska delegacija je povedala, da nekateri stanodajalci nočejo imeti opravka z najemniki; nočejo osebnih stikov z nimi in ne vzdržujejo nepremičnin.

Lokalni svet pa odgovarja, da ne more zagotoviti več pomoči.

Francoska delegacija je dejala, da so hostli odrinjeni na rob mesta. Ljudje, ki prihajajo iz hostlov, imajo težave z dostopom do nastanitvev.

Grški predstavniki so poročali, da se oblikujejo geta šestih ali sedmih ljudi, ki se stiskajo v premajhnih hišah. Higijenske razmere so zdaj boljše in več otrok se izobražuje. Vseeno so delegati zahtevali novo šolo, boljše predpise glede kreditov za obnovo stanovanj ter športnih objektov.

Italijanska delegacija je opisala trdo življenje Romov v mobilnih domovih in prikolicah v improviziranih kampih. Higijenske razmere so slabe – brez tekoče vode, ogrevanja, stranišč ali opreme za umivanje in kopanje. Prenaseljenost vodi v napetosti, zasebnosti ni. Ljudje nimajo občutka, da imajo dom, kar je stresno. Otroci imajo le malo družabnega življenja in se sramujejo. Ženske trdo delajo, da stanovanja vzdržujejo v spodobnem stanju. Ni upanja za boljšo prihodnost.

Luksemburški delegati so poročali o pomanjkanju dostopnih stanovanj in socialnih nastanitvev, izkoriščanju na področju namestitvev (kot je npr. zaračunavanje najema jogijev s strani vodij slumov), sanitarno neustreznih nastanitvah ter nezakonitem oddajanju stanovanj.

Zato so zahtevali nadzor nad stanarinami ter pomoč pri nastanitvah.

Malteška delegacija se je osredotočila na brezdomstvo, ki lahko pomeni popolno pomanjkanje dostopa do osnovnih storitev. Povedali so še, da je zaradi izredno nizke minimalne plače težko vzdrževati najeta stanovanja. Cene nepremičnin so se izredno povečale po vstopu Malte v EU, nadzora trga ne obstaja.

Obstajata shema stanovanjske pomoči za stanovanja, ki jih zgradi država, ter posojila za obnovo razpadajočih ali podstandardnih bivališč. Vendar nič od tega ne zadošča potrebam ljudi, še posebej ne tistih z najnižjimi dohodki.

Delegacija z Norveške je prišla do enakih zaključkov kot ostale delegacije: najemnine so visoke, težko je najti nastanitev in socialnih stanovanj je premalo.

Stanje, o katerem so poročali polski delegati, je, da je uveljavljanje pravic odvisno od stalnega bivališča, ter da nekatere družine živijo v nesanitarnih stanovanjih, polnih vlage in plesni. Kako je možno imeti minimalno raven zasebnosti, če živiš v enoposteljni sobi? Prenatranost otežuje vzgojo otrok – kako lahko razpravljaš z najstnikom, ko so v isti sobi navzoči vsi ostali otroci?

V Španiji je po poročanju delegatov težko najti primerno nastanitev. Pod-standardna stanovanja vodijo v fizične in psihološke zdravstvene težave ter družbeno zavračanje. Potrebni sta mediacija med stanodajalci in najemniki ter primerna stanovanjska politika.

Delegati iz Velike Britanije so opisali žalostno realnost neprimernih nastanitvev v prenaseljenih bivših hotelih, ki so nudili prenočišča z zajtrkom. Nekateri stanodajalci živijo v tujini in so nedosegljivi v primeru težav. Drugi na svoje najemnike čakajo kar pred pošto,

kamor le-ti hodijo po svoje socialne pomoči, da poberejo stanarino. Plin in elekrika sta predraga, ker ni individualnih števec. Širok spekter skupin živi v take vrste stanovanjih: mladi ljudje, starejši, ljudje z duševnimi boleznimi ali invalidnostjo, uživalci alkohola ali drog, resno moteni posamezniki, razni prestopniki. Poročali so o prostovoljskih organizacijah, ki so bile vzpostavljene z namenom pomagati stanovalcem in izboljšati njihove stanovanjske pogoje.

Osnovne storitve

Avstrijski delegati gledajo na dostop do kulture kot enega od osnovnih storitev; vendar je ta draga in premalo je informacij. Poleg tega kulturna kartica ne daje dostopa do vseh kulturnih zmogljivosti.

Vseeno pa je veliko alternativnih kulturnih prireditev, ki se jih oglašuje v pouličnih časopisih.

Biti reven ne pomeni biti nekulturen ali nezainteresiran za kulturo. Mobinost in prometna dostopnost prav tako določata udeležbo v kulturnem življenju.

Osnovna storitev, ki jo je izpostavila belgijska delegacija, je bil dostop do energije. Na voljo ni dovolj informacij o dobaviteljnih energije.

Prav tako hočejo neodvisno regulatorno agencijo, ki bi bila ustanovljena z namenom nadzora nad ponudniki storitev, ter službo varuha.

Pravica do energije je osnovna socialna pravica, zato je potrebna razprava o ustanovitvi minimalnega bloka oskrbe z energijo. Potrebni so ukrepi, ki bi bi preprečili, da se 5 odstotkov dohodka gospodinjstev nameni za plačilo računov za energijo.

Potrebno je široko in stalno ocenjevanje liberalizacije energetskega trga.

Osnutek evropske listine o pravicah potrošnikov energije se mora dopolniti in voditi do direktive, ki bo zagotavljala dostop do energije.

Glede socialnih storitev je belgijska delegacija zahtevala pravico do dostopa do kakovostnih socialnih storitev, ki morajo biti lahko dostopne in nenehno na voljo. Nasloviti morajo dejanske potrebe ljudi, ki se srečujejo z revščino in socialno izključenostjo skozi spremembe življenjskih situacij in okoliščin.

Vsakdo ima pravico do dostojne, nediskriminatorne obravnave. Ljudje, ki se srečujejo z revščino, imajo mešane občutke glede novi zamisli o tem, da bi uporabniki socialnih storitev podpisovali pogodbe s ponudniki socialnih storitev. Potrebni so ukrepi, ki bi zagotovili, da te pogodbe ne bi bile diskriminatorne.

Glede zdravstvenega varstva so bili člani belgijske delegacije mnenja, da je zagotovljen dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev nujno potreben. Potrebno bi bilo ustanoviti evropsko opazovalnico za področje sociale in zdravja.

Evropska unija bi morala postaviti standarde kakovosti, ki bi od držav članic zahtevali zagotavljanje dostopa do kakovostnega socialnega varstva.

Socialne storitve bi morale biti zagotovljene, koordinirane in presojane v lokalnem okolju.

Zaradi spoštovanja človekovih pravic bi morali biti ljudje, ki se soočajo z revščino, sistematično vključeni v kolesje odločanja na vseh ravneh. Modeli participacije oblikovanja in izvajanja politik se morajo aktivno promovirati in podpirati z evropskimi in nacionalnimi finančnimi mehanizmi.

Evropska unija mora sprejeti direktivo o nediskriminaciji glede dostopa do storitev.

Bolgarska delegacija je prav tako zaskrbljena zaradi zelo visokih cen elektrike. Ljudje skušajo zmanjševati porabo. V vasi je napeljan samo en vod in prekinitve dobave so pogoste.

Telefon je prav tako draga storitev, zato ga mnogi nimajo, zaradi česar so izolirani – še posebej starejši. Cene vode stalno rastejo. Dostop do interneta je mogoč samo ob naročnini za kabelsko TV, kar storitev podraži. Promet je drag, kar še poglobi problem izoliranosti. Obstajata dva prevoznika in noben od njiju ne prizna vstopnic drugega.

Zdravila so draga in čakalne vrste za zdravniške preglede so dolge.

Sistem bolezni in plačil otroških doklad je kompliciran.

Pozitivne strani, o katerih je poročala delegacija, pa so brezplačno šolstvo, kompetentno lokalno zdravstveno varstvo in projekti, ki so jih nevladne organizacije vzpostavile s podporo lokalnih oblasti.

Delegati želijo fleksibilne plačilne načrte za energijo, alternativne vire energije, računalniško usposabljanje, izobraževanje na področju državljanstva, podporne administrativne službe, učinkovite informacije o razpoložljivih zaposlitvah, razvoj organizacij za vzajemno podporo, srednjeročno (vsaj petletno) projektno financiranje, poenostavljene postopke za vzpostavitev malih podjetij.

Delegati s Finske so dejali, da je sistem socialnega varstva prezapleten in neprilagojen tistim, ki so upravičeni so socialnih ukrepov. Socialna pomoč bi se morala plačevati avtomatično tistim, ki so do nje upravičeni.

Francoska delegacija se je osredotočila na dostop do zdravstvenih storitev. Čeprav obstaja univerzalna zdravstvena kartica, pa nekateri zdravniki zavračajo sprejem pacientov, ki so upravičeni do brezplačnih storitev. Opozorila je tudi na problem zdrave in uravnotežene prehrane pri prejemniki pomoči v obliki hrane, saj so ponujeni proizvodi vselej enaki. Delegati zahtevajo več socialnih živilskih trgovin, v katerih bodo ljudje obravnavani kot stranke in ne kot prejemniki nadomestil, in sistem kuponov, ki se jih bo lahko unovčilo v vseh trgovinah, s čimer se bo mogoče izogniti izključevanju. Nadaljnji razvoj sistemov blagovne menjave in vrtičkarstva (trajnostni razvoj) lahko prav tako prispeva k promociji zdravega

prehranjevanja. V zvezi z javnim zdravjem delegati zahtevajo dostop do javnih kopalnic v vseh večjih mestih.

Delegacija zahteva tudi reformo socialnih storitev, da se ljudi ne bo več pošiljalo od enega pulta do drugega. Da bi lahko koordinirali različne zahteve agencij do uporabnikov, je potrebno vzpostaviti sistem multidisciplinarnih socialnih delavcev. Precej več je potrebno narediti tudi glede informiranja: dostop do prave informacije zaenkrat predstavlja velik problem.

O Nemčiji delegati poročajo, da obstaja univerzalna pravica samo v teoriji, med tem ko je v praksi za revne ni.

Grška delegacija poroča, da se povečuje samoplačniški delež stroškov zdravljenja.

Dostop do zdravstvenih storitev skrbi tudi irsko delegacijo, še zlasti v primerih enostarševskih družin. Neka samohranilka je na prvi pregled čakala 11 mesecev in potem še dodatne 4 na operacijo.

Veliko enostarševskih družin, ki so upravičene do brezplačnega zdravstvenega varstva, nerado sprejme službo, saj s tem izgubijo omenjeno pravico. Zato bi bilo potrebno prehodno obdobje, ko bi bilo še vedno zagotovljeno brezplačno zdravstveno varstvo.

Obstajajo različni plačilni sistemi za starejše. Moški in ženske nimajo enakega dostopa do kardioloških storitev. Čakalne vrste za operacije so dolge.

Zdravniki so do brezdomcev brezbrizni ali pa zavračajo njihovo zdravljenje.

Italijanska delegacija, mnogi izmed njih so prebivalci taborišč, se pritožuje čez nizke higienske standarde: ni odvoza odpadkov, 4 tuši za 75 oseb, kemična stranišča niso očiščena.

Ceste in ulice niso tlakovane, zelo slabe so tudi povezave javnega prevoza.

Litvanski delegati, od katerih nekateri živijo na vaseh, opozarjajo na pomanjkanje osnovnih storitev: zdravstvenih, informacijskih, poštnih, gasilskih. Nosečnice morajo do porodnišnice prepotovati tudi do 50 km.

Luksembuška delegacija se je najprej osredotočila na izobraževanje, ki po njenih trditvah ne zmanjšuje družbenih neenakosti, temveč pogosto le ohranja socialno izključevanje.

Na zdravstvenem področju opozarjajo, da so stroški očal na recept in zobozdravstvenih storitev visoki. Pacienti morajo večkrat vplačati v sklad zdravstvenega zavarovanja. Medicinski nasveti so del dragih procedur, postopki za povračilo medicinskih stroškov pa so dolgi. Pacientov samoplačniški delež pomeni za nizke proračune močno obremenitev. Velike družine z nizkimi prihodki so hkrati prikrajšane v primerih nalezljivih bolezni in ponavljajočih se obiskov zdravnika.

Norveški delegati izpostavljajo, da osebe, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo delati, nimajo dovolj denarja za nakup zdrave hrane.

Opozarjajo tudi, da med registracijo brezposelnosti in prejemom socialne podpore preteče preveč časa.

Dostop do oskrbe in zdravja, še zlasti pri brezdomcih, je najbolj zaskrbljujoč za poljsko delegacijo, saj po njenem ljudje ne morejo živeti brez (čistega) zraka, vode, higiene. Prepričani so tudi, da sta dostop do mobilnih telefonov in internet v današnjih družbah bistvenega pomena za vključevanje.

Delegati iz Romunije so opozorili, da tako kot drugje tudi pri njih številni nimajo dostopa do osnovnih storitev, še posebej na podeželju, kjer primanjkuje zdravnikov in bolnišnic.

Na pomanjkanje splošnih zdravnikov in specialistov vseh vrst so opozorili tudi slovenski delegati. Čakalne vrste za preglede so dolge, kakovost zdravstvenih storitev pa se vidno zmanjšuje.

Potrebno bi bilo zagotoviti brezplačne preglede.

Španski delegati so izpostavili šibkost javnega prevoza, kar so predhodno omenjale tudi druge delegacije.

Pričakujejo tudi boljšo koordinacijo in povezovanje med javnimi in zasebnimi administrativnimi agencijami.

Dostop do prevoza je izpostavila tudi danska delegacija. Rešitve so proizvedle državljanske pobude - oblikovalci politik naj se zato pri njih informirajo o teh rešitvah.

Finančna vključenost

Češki delegati so povedali, da obresti pogosto presegajo glavnico. Zato je potrebno znižati obrestne mere.

Pogosto je lažje dobiti delo na črno kot uradno zaposlitev. Še zlasti če si zadolžen.

Če moraš na sodišče, se s stroški dolg samo še povečuje.

Finski delegati opozarjajo, da sta minimalni dohodek in nadomestilo za brezposelnost prenizka. Minimalna plača mora biti tolikšna, da niso potrebne nobene dodatne oblike podpore.

Francoska delegacija je opozorila, da je potrebno mladim med 18. in 25. letom zagotoviti minimalni dohodek. Pogoji za pridobitev podpore so previsoki: čeprav so njihovi prihodki nezadostni, je revni delavci ne morejo dobiti.

Podpora bi morala biti izračunana na podlagi porabe, ki ne vključuje temeljnih stroškov (stanovanje, ogrevanje itd.).

Podpora je izračunana na podlagi »prihodkov« prejšnjega leta. A ker se razmere pogosto spremenijo, bi morala biti izračunana na podlagi trenutnega »prihodka«.

Po besedah nemških delegatov si tisti, ki so na bančnih črnih listah, ne morejo odpreti bančnega računa.

Otroški dodatek znaša 100 evrov pri parih in 50 pri samohranilcih. Hkrati tisti, ki prejemajo druge dodatke, niso upravičeni do celotnega otroškega dodatka. Zmanjšal se je tudi otroški dodatek za otroke med 7. in 14. letom.

Grška delegacija je povedala, da so romske skupnosti prisiljene v selitve, saj iz rasističnih razlog zanje ni služb. Delegacija je zahtevala 30% delež javnih stanovanj, najemniška stanovanja in dovoljenja za trgovanje na lokalnih tržnicah.

Glede finančne vključenosti so nizozemski delegati opozorili na razlike med velikimi in malimi mesti in zato zahtevali večjo podporo in izboljšave mestnih svetov.

Poljska delegacija je povedala, da je prezadolženost pripeljala do nasilja. Dolgovi se izterjujejo z mafijskimi nasilnimi metodami. Če si na seznamu dolžnikov – četudi gre za zelo nizek znesek, ne moreš dobiti posojila za nov začetek. Zato bi moral biti možen izbris dolgov.

Po besedah romunskih delegatov nadomestilo za brezposelnost in socialna podpora nista vezani na življenjske stroške. Z nekaterimi plačami ni mogoče pokriti vsakodnevnih potreb. Obstajati bi morala minimalni dohodek in minimalna plača, vezana na življenjske stroške.

Slovaška delegacija je opozorila na primere, ko mora zaradi družinskih razmer (odvisnost, invalidnost itd.) družinski član pustiti delo in skrbeti za ranljivega člana. Čeprav naj bi družba takšno solidarnost visoko cenila, pa te oblike dela ne priznava niti finančno niti moralno. Hkrati bo takšna oseba tudi kaznovana pri upokojitvi, saj ji njeno delo ne bo priznано in zato tudi ne všteto v pokojnino, ki bo zato padla pod življenjski minimum.

Slovenski delegati so se osredotočili na nizke plače in pokojnine. Stroški bivanja v domovih za upokojene bi morali biti vezani na dohodke. Starejši so marginalizirani in pogosto predmet zlorab.

Življenjski standard pada, prezadolženost pa raste. Odpreti je potrebno socialne trgovine.

Britanska delegacija je povedala, da je zelo malo služb ponujenih za dostojno plačilo. Številni posojilodajalci so z oderuški obrestmi ljudi zavedli in pripeljali do problemov z dolgovi. Ti oderuhi zaračunavajo nezakonite obresti, znajo biti nasilni in s pomočjo dolgov nadzirajo ljudi, ki se jim zato nikoli ne uspe pobrati in uspešno nadzorovati svojega trošenja. Njihovi denarni problemi se nikoli ne končajo. Ne morejo odpreti bančnega računa.

Rešitev za tiste, ki jim banke nočejo odpreti bančnih računov ali ki so v rokah oderuhov, je v namensko ustanovljenih zadružnih bankah z nizkimi obrestnimi merami. V njih obrestne mere določa skupnost.

Delegacija zahteva financiranje kreditnih zadrug ter finančna izobraževanja, večji nadzor nad oderuštvom in bančne račune, do katerih bo možno dostopati na vseh poštah.

Otvoritveno zasedanje

G. Marian HOŠEK, Namestnik ministra za socialno politiko, socialno varstvo in družinsko politiko, Ministrstvo za delo in socialne zadeve, Češka Republika

Gospa in gospodje,

Letošnje 8. evropsko srečanje ljudi, ki se soočajo z revščino, ima podnaslov »Kje živimo – Kaj potrebujemo«, ki poudarja pomen kraja, v katerem bivamo, kot tudi cele vrste storitev, ki pripomorejo k večji kakovosti življenja in njegovemu ohranjanju.

To je moja druga priložnost sodelovanja na evropskem srečanju, ki jo zelo cenim, saj predstavlja enkratno platformo za razpravo. Letos je srečanje usmerjeno na tri teme, ki so med seboj tesno povezane: stanovanjske razmere, finančno vključenost ter dostop do osnovnih storitev.

Dostop do finančnih storitev je postal ključni predpogoj sodelovanja v gospodarskem in družbenem življenju moderne družbe. Kljub temu so v Evropi še vedno ljudje, ki ne morejo imeti bančnega računa in ki ne morejo koristiti drugih finančnih storitev kot vsi ostali.

Življenje neimetnikov bančnih računov je občutno težje. Omejuje priložnosti iskanja boljše službe in lahko vodi v izgubo zaposlitve. Te vrste problemov ozančujemo s 'finančno izključenostjo'. Finančna izključenost je tesno povezana s socialno izključenostjo. Nekatere ljudi finančna izključenost bolj ogroža bolj kot ostale. Ti ljudje se srečujejo z večjim številom omejitev – npr. živijo v odročnih krajih, so stari ali invalidni, zahtevajo posebno pozornost.

Glede finančne vključenosti bi rad poudaril ločen problem: zadolženost ter pretirane dolgove. Krediti, ki uidejo izpod nadzora, so vzrok za revščino, pogosto v njeni ekstremni obliki. Češki pregovor pravi, da je ogenj dober služabnik, a slab gospodar. Osebnostno sem mnenja, da enako velja za kredite in dolgove. Raziskava Evrobarometra za leto 2006 je pokazala, da ima 13% gospodinjstev v državah članicah EU težave z odplačevanjem dolgov oz. izdatkov za vodenje gospodinjstva. EU-SILC 2005 poroča, da je v preteklih 12 mesecih 10% gospodinjstev imelo probleme z vsaj enim plačilom. Raziskava je podala zgovoren povzetek razlogov, ki spravljajo gospodinjstva v finančne težave: dalj časa trajajoč nizek dohodek, nenadne finančne postavke, pa tudi preveliko število kreditov za ne vedno nujne nakupe, ter slabo upravljanje z denarjem. Ne obstaja samo en razlog, en vzrok za pretirano zadolženost, vendar sta nezmožnost dobrega upravljanja z denarjem in kopičenje dolgov znaka, ki spremljata problem. Druga značilnost pretirane zadolženosti je, brez dvoma, dolgoročna narava stanja.

Dolgovi so očitno in dolgotrajno breme za posameznika ali družino ter presegajo njihove plačilne zmožnosti in tako povzročajo težave tako z odplačevanjem kot tudi kritjem vsakodnevnih izdatkov. Nima vsak zadostnih znanj za vodenje svojih financ ter sprejemanje odločitev s polnim zavedanjem o možnih posledicah. Komunikacija o finančnem izobraževanju, ki jo je sprejela Komisija 18. novembra 2007, je poudarila vlogo dobre finančne vzgoje. Finančno izobraževanje je dolgo potovanje, na katerem ljudje pridobijo

pomembne informacije o tveganjih, ki so povezana z dolgovi, ter več znanja in veščin, ki jih potrebujejo za sprejemanje odgovornih odločitev. Prepričan sem, da lahko po Evropi najdemo veliko dobrih izobraževalnih programov. Rad bi omenil tudi primer iz Češke republike, kjer je po zaslugi partnerstva številnih ministrstev (Ministrstva za finance, Ministrstva za šolstvo, mladino in šport, Ministrstva za trgovino in industrijo) ter češke nacionalne banke nastal učbenik za osnovne in srednje šole z naslovom »Finančna in ekonomska pismenost«, poseben program usposabljanja pa je bil oblikovan za učitelje. Vključevanje finančnega izobraževanja v šolski predmetnik je pomembno, saj so otroci deležni usposabljanja in znanj preden postanejo potrošniki.

Glede vplivov trenutne gospodarske in finančne krize je realno pričakovati, da se bo število neodplačanih kreditov v državah članicah povečalo v določenih tipih gospodinjstev – namreč tistih, ki so bila že pred začetkom krize na robu svojih plačilnih zmožnosti. Pričakovati je tudi povečano število sodnih izvršb in osebnih stečajev. Hkrati bo zaradi stanja na trgu dela vse več ljudi s težavo povrnilo svojo plačilno sposobnost. Gospodinjstvo z nizkimi dohodki lahko nepričakovan izdatek pahne v dolg, celo prezadolženost, ter potrebo po pomoči s strani socialno-varstvenih storitev.

Kljub relativno pozitivnem stanju v Češki republiki obstaja nevarnost prevelike zadolženosti gospodinjstev z nizkimi dohodki, ki je povezana z nezadostno finančno izobrazbo. Veliko ljudi precenjuje svoje plačilne in finančne sposobnosti, in posledično ne zmorejo dohajati svojih obveznosti. Pogosto stanje rešujejo z dodatnimi krediti, ponavadi preko nebančnih institucij, po neugodnih pogojih. Mnoge od teh ustanov se ukvarjajo z nepoštenimi praksami (t.i. oderuški krediti). Število ljudi, ki se po pomoč obrne na pravno svetovanje s strani nevladnih teles, je vedno večje.

To je slabo, saj pomeni, da imajo ljudje res probleme s svojimi dolgovi. Hkrati pa je to pozitivna ugotovitev, da skušajo ljudje najti rešitev svojega položaja. Dokazi kažejo na to, da se 95% klientov najprej zadolži pri bančnem sektorju, šele nato pri ne-bančnih institucijah. V približno 50% primerih se odzovejo na oglase, ki posojila ponujajo po visokih obrestnih merah in skrajno neugodnih pogojih.

Predvidevam, da se bo naša razprava o stanovanjski politiki vrtela okrog dveh problemov: dostopnosti in pomoči. Večina evropskih držav nudi podpore skupinam z nizkimi dohodki in ostalim ranljivim skupinam, med drugim z socialno-varstvenimi storitvami, ki so namenjene pomoči pri plačilu najemnine ali z nastanitvijo povezanimi storitvami, kot so ogrevanje, elektrika, hladna in tople voda. Kljub temu ti izdatki za mnoge Evropejce predstavljajo problem.

Osnovne storitve so široka tema, prav tako kot so socialno - varstvene storitve. V češkem kontekstu na socialno-varstvene storitve gledamo v ožjem smislu. Češki zakoni osebi, ki se je znašla v slabi socialni situaciji, ne glede na vzroke zagotavljajo pomoč in podporo skozi različne vrste socialnega varstva. V primeru skrajne socialne izključenosti – t.j. prekomerne zadolženosti, nezaposlenosti in brezdomstva – predstavljajo socialne storitve, kot so socialno svetovanje, terenski programi, namestitve v azilih ter nudenje pomoči pri nastanitvah, pomembno pomoč pri reševanju problema ter doseganju socialne vključenosti.

Vsi se verjetno strinjamo, da morajo socialno-varstvene storitve ustrezati potrebam posameznika. Podpirati morajo aktivno držo, morajo pomagati pri osebnostnem razvoju, ter biti usmerjene k posameznikovi samostojnosti ter ljudi spodbuditi k aktivnostim, ki jih bodo pripeljale iz neugodnih razmer.

Kar se tiče problema prekomerne zadolženosti, morajo socialno delo, svetovanje in druge socialno-varstvene storitve prispevati k večji finačni pismenosti, da bi se tako preprečilo prekomerno zadolževanje in nezaželene pojave, kot so oderušstvo, delo na črno ter nezadosten dostop do osnovnih storitev. Poleg minimalnega dohodka ter dobro delujočih javnih zaposlitvenih servisov, so socialne storitve eden od treh stebrov aktivne vključenosti. Zagotavljajo dostop do širokega spektra osnovnih storitev oz. socialnih storitev splošnega pomena – kot so dostop do elektrike, vode, zdravstva idr., brez katerih ni kakovostnega človeškega življenja.

Ga. Eva SZARVAK, delegatka 7. evropskega srečanja oseb, ki se soočajo z revščino

Rada bi govorila o nečem, kar je po mojem mnenju prioriteta za vse, ki so danes tukaj. To sta gospodarska kriza in njen vpliv na tiste, ki živijo v revščini.

Na Madžarskem, kjer živim, je najbolj zaskrbljujoča naraščajoča negotovost. Zapira se vse več delovnih mest, pri tistih pa, ki ostajajo, se zmanjšujeta število delovnih ur in plače. Posledica tega je, da imajo družine nižje dohodke ter se začenjajo zadolževati. Plačila kreditov, vezanih na trdne valute, so se drastično povečala, zato so mnoge družine v nevarnosti, da izgubijo svoje domove. Mladi ne dobijo služb, nimajo možnosti, da si ustvarijo dom in družino, kar je zaskrbljujoče za celotno družbo.

Vladni ukrepi se ne zdijo dovolj premišljeni s stališča tistih, ki živijo v revščini. Dosedanje ugodnosti za prvi nakup stanovanja bodo ukinjene, otroški dodatki bodo zamrznjeni, druge socialne podpore bodo omejene. Ti ukrepi bodo že tako revne skupine prebivalstva postavile v nevzdržen položaj. Po mojem mnenju ti ukrepi niso bili usklajeni; njihove dolgoročne posledice niso bile upoštevane. Določeni posamezni ukrepi bi bili sprejemljivi, vendar skupaj predstavljajo nevzdržno breme za povprečnega državljana.

Ne mislim, da ti problemi zadevajo le Madžare – posledice krize in poskusi njenega reševanja so naša skupna skrb. O tem govorim, ker verjamem, da lahko s strnjanimi napori in skupnim delovanjem svoje interese zastopamo bolj učinkovito.

Boj proti revščini je naša vsakodnevna zadolžitev, zato je naša prva naloga, da izrazimo svoje mnenje, razumemo drug drugega in odpravimo predsodke, ki na obrobje odrivajo vse tiste, ki so zaradi tega ali onega vzroka prisiljeni živeti v revščini in izključenosti.

Zame to srečanje predstavlja edini forum, na katerem se izkušnjam tistih, ki živijo v revščini, prisluhne in se jih razume. Izkoristimo to priložnost – ne smemo le govoriti o moči kohezije, temveč moramo dokazati, da lahko skupaj storimo nekaj zase in svoje soljudi.

Delavnice

Potekalo je šest delavnic, na katerih so sodelovali:

- delegati iz 27 držav članic in Norveške, od tega 90% oseb, ki so predstavile svoje izkušnje z življenjem v revščini;
- »gosti«, ki so zastopali različne evropske in nacionalne institucije, ki so odgovorne za ukrepe v zvezi revščino in socialno izključenostjo, ter evropske organizacije.

Takšna struktura omogoča neposredno izmenjavo mnenj in izkušenj med delegati ter med delegati in udeleženci.

Delavnice so se pričele s predstavitvami vseh udeležencev, v nadaljevanju pa so delegati predstavili izvlečke predpriprav na dogodek, ki so jih opravili v vsaki državi članici. Njihovi predlogi in priporočila so služili kot podlaga za nadaljno razpravo o treh temah, ki so bile predmet tokratnega srečanja: stanovanjska politika, finančna vključenost in osnovne storitve. O rezultatih delavnic so poročali na plenarnem zasedanju.

Stanovanjska politika

Mnenja z delavnic

- Lastniške špekulacije vplivajo na zviševanje najemnin.
- Najemnine so resnično previsoke, na voljo ni dovolj socialnih stanovanj.
- Če hočem hišo, potrebujem službo. Vendar službe nimam.
- Ne potrebujemo statističnih podatkov, potrebujemo pomoč.
- Življenje na podeželju je življenje v začaranem krogu. Hiše na podeželju so stare, ni možnosti za zaposlitev in vsi mladi ljudje odidejo.
- Cene hiš so se zaradi turizma potrojile. Na prodajo jih je sicer veliko, vendar si jih ne moremo privoščiti.
- Brezdomnih oseb ne najdeš v statistikah, ne obstajajo.
- Obstajajo zakoni za zaščito brezdomcev, toda ne pravica do nastanitve.
- Pomoč, ki jo prejemam, pokrije samo stroške najemnine.
- Ni dovolj socialnih stanovanj za vse tiste, ki jih potrebujejo.
- Število ljudi, ki služijo denar, vendar ne morejo plačevati najemnine ali si kupiti stanovanja, je neverjetno.
- Socialna stanovanja so v slabem stanju in so energetske neučinkovita. Stroški za ogrevanje so visoki in zato veliko ljudi pristane na cesti.
- Brez bančnega računa tudi hiše ne moreš najeti.
- Cene nepremičnin in višino najemnin je potrebno uravnavati z zakonodajo.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, težko plačajo kavcijo za najem.
- Družina s sedmimi otroki živi na 34 kvadratnih metrih.
- Stanovanjska pravica se je prenesla v zasebni sektor.
- Nekateri ljudje so prisiljeni živeti v avtomobilih.
- Veliko je praznih nepremičnin. Lahko bi se našel način, kako jih uporabiti.

Ugotovitve

Najemnine kvalitetnih stanovanj so za osebe, ki se soočajo z revščino, previsoke. Starejše nepremičnine in socialna stanovanja so pogosto energetske neučinkovite. Stroški uporabe energije so visoki, najemniki pa pogosto nimajo informacij o različnih dobaviteljih.

Priseljenci in iskalci zaposlitve se soočajo s posebnimi težavami na trgu nepremičnin. Romske skupnosti so prisiljene k življenju na segregiranih območjih, pogosto živijo v začasnih bivališčih, šotorih, brez osnovne infrastrukture. Stanovanja so prav tako podstandardna, družine živijo v nesprejemljivih bivanjskih pogojih. Zaradi migracij iz podeželskih območij in majhnih občin mnoge nepremičnine ostajajo prazne.

Lastniške špekulacije, še posebej v velikih mestih, dvigujejo cene nepremičnin in s tem tudi najemnin. Vedno težje je najeti stanovanje; najemnine so visoke in povrh tega je potrebno plačati tudi visoko kavicijo za najem.

Socialnih stanovanj primanjkuje. Položaj za osebe z nizkimi dohodki je vedno hujši, in ker je denarna pomoč nižja od stroškov najemnine, se zvišuje tudi možnost, da bo oseba postala brezdomna.

Dobre prakse

- Francija, Luksemburg in Belgija imajo socialne agencije za nepremičnine, ki zagotavljajo dostop do dostojnih nastanitev po razumnih cenah. Te agencije delujejo kot posredniki med lastniki in najemniki.
- Sodelovanje med arhitekti in drugimi ključnimi deležniki spodbuja in vpliva na razvoj načrtovanja in gradnje socialnih stanovanj, ki so primerna za osebe, ki se soočajo z revščino.
- Na Portugalskem so nekatera počitniška naselja preuredili v socialna stanovanja.
- Na Norveškem izvajajo programe prenove industrijskih zgradb ter starih stanovanj v občinska stanovanja.
- Stanodajalci v Luksemburg prejemajo vladne subvencije za delno kritje stroškov najemnin za tiste najemnike, ki te sami ne morejo plačevati.
- Pomoč nevladnih organizacij pri iskanju in najemu stanovanja.

Predlogi

- Vse države članice bi morale s ciljem razvoja učinkovitejših stanovanjskih politik poročati o dostopu do nastanitev in kvaliteti stanovanj.
- Spodbujanje dialoga med lastniki in najemniki z ustanavljanjem socialnih agencij za nepremičnine.
- Investiranje nacionalnih vlad v gradnjo novih stanovanj.
- Če naj bi zagotovili stanovanjsko pravico za vse, potem se mora trg s socialnimi stanovanji razširiti.
- Naj se ne gradijo soseske, kjer so izključno socialna stanovanja, saj to vodi v getoizacijo.

- Lastnike stanovanj bi bilo potrebno v primeru neobnavljanja stanovanj oglobiti.
- Višina najemnine naj bo v razmerju z dohodkom in standardom nastanitve.
- Začasna bivališča za Rome brez osnovne infrastrukture je potrebno nadomestiti z dolgoročnejsimi in ustreznjsimi nastanitvami.
- Izdaja certifikata o primernosti stanovanja pred njegovo oddajo.
- Financiranje iz Evropskega strukturnega sklada naj usmerja države članice na pravo pot na področju stanovanjske politike.
- Nastanitev mora postati evropska prioriteta. Evropska unija mora prepoznati pravico do nastanitve kot temeljno pravico ter sprejeti ustrezne ukrepe, kot na primer direktivo o prepovedi diskriminacije pri dostopu do stanovanja.

Priporočila

- Evropska unija mora razviti življenjske standarde.
- Evropska unija mora pravico do nastanitve priznavati kot temeljno pravico.
- Stanovanjski stroški ne bi smeli predstavljati več kot 30% dohodka.
- Prostovoljske organizacije in agencije, ki nudijo pomoč ljudem pri reševanju stanovanjskih problemov, potrebujejo boljše financiranje.
- Učinkovita podpora in storitve morajo biti dostopne vsem.
- Nova socialna stanovanja naj bodo grajena na mešanih območjih.

OSNOVNE STORITVE

Mnenja z delavnic

- Gospodarska kriza vladam služi kot izgovor za neizvajanje ukrepov na področju pomoči najbolj ranljivim skupinam. Te se namreč odločajo med hrano ali ogrevanjem.
- Cene oskrbe z energijo so še vedno zelo visoke. Oskrba z energijo ni privilegij, temveč potreba.
- Dostop do energije za vse bo zagotovljen, ko bodo socialno varstvene službe in organi, ki so dolžni skrbeti za oskrbo z energijo, pričeli delovati skupaj.
- Obstaja veliko možnosti za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, vendar so zelo drage in vlade nočejo prispevati svojega deleža.
- Otroci pozimi živijo v neogrevanih stanovanjih in nezdravih bivanjskih pogojih - brez sanitarij, tekoča voda je na voljo le dve uri dnevno.
- Ne moreš uveljavljati svojih pravic.
- Varstvo otrok ni dostopno vsem, zato si ne moreš poiskati službe.
- Storitve splošnega pomena izginjajo iz vasi: ni več javnega prevoza, trgovin. Starejši živijo v mestih duhov.
- Zdravstvena oskrba stane celo premoženje. Ljudje so zaradi revščine bolni.
- V mestih so kvalitetne bolnišnice, toda za oskrbo je potrebno plačati.
- Revne nas pogosto okrivijo za naš položaj, zato ne prejemo nobenih nadomestil. Smo stigmatizirani.
- Poskrbite, da pravice revnih ne bodo postale revne pravice.
- Upravičen si do dodatnih dajatev, vendar je nanje potrebno čakati 18 mesecev.
- Do zdravstvenih storitev je težko dostopati. Trajalo je pet let, da sem našel zdravnika. Najti specialista je še težje. Čakalne dobe za operacijo so dolge tudi štira leta.
- Romske skupnosti živijo na obrobju družbe in so diskriminirane. 12 metrov od našega naselja je električni števec, vendar do njega nimamo dostopa.
- Včasih se počutiš kot »pink ponk žogica«, ki si jo podajajo sem in tja.
- Minimalni dohodek za vse ni edina rešitev. Prav tako potrebujemo izkušnje in solidarnost.
- Osebe, ki se soočajo z revščino, živijo na obrobjih mest; tam praktično ni javnega prevoza, prevoz, ki je na voljo, pa je drag.
- Potujoče skupine težko dostopajo do zdravstvene oskrbe.
- Zobozdravstvo je privatizirano, kar predstavlja za osebe, ki živijo v revščini, velik problem.
- Izpolnil sem na tone papirja, da sem pridobil pravico do denarne socialne pomoči, vendar je trajalo samo tri mesece, da se je iztekla.

Ugotovitve

Pri dostopu do osnovnih storitev pogosto prihaja do administrativnih ovir. Upravičenci do nadomestil morajo pomoč urejati na številnih servisih, pri čemer jim dodatne ovire povzročajo pomanjkanje informacij o pravicah, ki jim pripadajo.

Tisti, ki živijo v manjših mestih in vaseh, se soočajo s še posebej hudim pomanjkanjem osnovnih storitev, ki so pogosto okrnjene oziroma so izginile skupaj s preseljevanjem v mesta.

Najbolj kritično pa je stanje na področju zdravstvenega varstva. Zdravstvena oskrba je namreč vedno bolj privatizirana, in tudi če je zagotovljeno javno zdravstvo, je včasih prisotna korupcija. Čakalne dobe so dolge.

Privatizacija energetskega trga je zvišala stroške dobave energije, zaradi česar se gospodinjstva z nizkim dohodkom soočajo z nevarnostjo odklopa. Obstaja nevarnost, da bo tudi oskrba z vodo prešla v zasebni sektor.

Osebam, ki se soočajo z revščino, predstavlja velik problem tudi prevoz. Javni prevoz je drag, povezave pa slabe. Ljudje se zaradi tega počutijo izolirane, prisiljeni so v življenje v getih. Brezdomnim osebam niso zagotovljeni prostori za osebno nego. Romske skupnosti so prisiljene k življenju na segregiranih območjih, pogosto živijo v začasnih bivališčih brez osnovne infrastrukture.

Dobre prakse

- Na Nizozemskem so vzpostavili lokalne občinske svetovalne odbore za preprečevanje izključenosti.
- Na Nizozemskem izvajajo projekt »Učenje za neodvisno življenje«, ki pomaga osebam z učnimi težavami.
- Aktivni dostop do družbenega življenja se osebam, ki se soočajo z revščino, zagotavlja s posebnimi cenami za uporabo športnih kapacitet, knjižnic,...
- V Belgiji so s ciljem izboljšanja dostopa do energije vzpostavili partnerstvo med prostovoljskimi organizacijami in dobavitelji energije: zviševanje rabe individualnih števec, varnostni ukrepi, ki preprečujejo odklop z omrežja, posebni paketi energetskih storitev za ranljive uporabnike.
- Srečanj oseb, ki se soočajo z revščino, se udeležujejo tudi predstavniki različnih direktorats Evropske komisije.
- V nekaterih državah članicah so zaživele socialne trgovine.
- Evropski parlament je izglasoval zakonodajo o socialnih tarifah dobave energije, ki ima praktičen vpliv na življenje tistih z nizkimi dohodki.
- EAPN kampanja za evropske volitive ter kampanja za sistem primerne minimalnega dohodka.

Predlogi

- Dostop do energije je temeljna pravica, kar bi moralo biti opredeljeno že v ustavi.
- Zagotavljanje dostopa do pravic ter univerzalne pravice.

- Spodbujanje socialnih inovacij in povezovanja ljudi s ciljem ustvarjanja boljše in pravičnejše družbe (npr. pobuda EQUAL). Novi program za spodbujanje socialnih inovacij bo osredotočen na mikro-inovacije.
- Prostovoljske organizacije bi morale imeti svoje sedeže v nacionalnih parlamentih.
- Krepitev zmogljivosti otroškega varstva.
- Evropske socialne politike morajo temeljiti na potrebah ljudi.
- Bolj intenzivno informiranje o pravicah z namenom, da se doseže ciljne skupine.
- EAPN naj še naprej vzpodbuja sodelovanje oseb, ki se soočajo z revščino, na evropskih okroglih mizah o revščini in socialni izključenosti.
- Oblikovanje in sprejetje Evropske listine o državljanjskih pravicah.
- Zagotoviti večje število zdravnikov v javnem zdravstvu.
- Zdravje je človekova pravica in mora ostati v domeni javnega.
- Na voljo ni dovolj informacij o različnih virih pomoči, ki so na voljo osebam, ki se soočajo z revščino, kar povzroča večjo ranljivost.
- Prepoznati revščino na področju energije kot resničen in resen problem.
- Evalvirati liberalizacijo na trgu energije.
- Narediti več na področju evropske ustave: socialna Evropa je še daleč od tistega, kar si želimo.
- Človekove pravice morajo veljati za vse.
- Sprejetje Evropske listine o varstvu potrošnikov. Potrebujemo več socialnih pravil.
- Zagotoviti brezdomnim osebam možnosti za osebno nego.

Priporočila

- Dostop do socialnih storitev za vse.
- Evropska unija mora posredovati z več direktivami in večjim nadzorom, npr. glede dostopa do energije.
- Dostop do financiranja iz strukturnih skladov bi moral biti bolj pogojen s socialnimi omejitvami.
- Dokončno sprejetje Evropske listine o varstvu potrošnikov.
- Zdravje mora biti na vrhu evropske agende.
- Socialnih storitev ne smejo izvajati v profitnem sektorju.
- Oblikovati Evropsko listino o državljanjskih pravicah.
- Na osebe, ki se soočajo z revščino, je potrebno gledati kot na človeška bitja in ne kot na kliente.

FINANČNA VKLJUČENOST

Mnenja z delavnic

- Denar je ključen za preživetje ljudi. Brez denarja ne moreš storiti ničesar. Podpore so prenizke.
- Vsi delavci morajo biti udeleženi pri redistribuciji dobičkov. Narašča število revnih zaposlenih, ki niso udeleženi pri dobičku.
- Minimalna plača je prenizka: nekateri ljudje ne morejo delati, ker so plače prenizke. Plačati pa je potrebno oskrbo za otroke, prevoz, prehrano, ...
- Osnovni dohodek v Avstriji je ocenjen na 1222 € mesečno, idealni dohodek pa bi znašal 1 900 €.
- Revni ljudje zelo težko pridejo do kreditov. Pošiljajo nas od 'Poncija do Pilata'.
- Spodbujajo nas, naj več trošimo, zato si tudi več izposojamo.
- Osnovne storitve so privatizirane. V Nemčiji na primer moraš plačati 10 € takse, preden lahko obišeš zdravnika.
- Finančna izključenost je globalni problem. Hočemo vključenost.
- Tako dolgo kot bo obstajala finančna izključenost, ne bo dostojanstva.
- Neverjetno je, da nekatere bogate države nimajo denarja za revne. To ni finančni problem temveč način razmišljanja, miselnost.
- Težko je biti reven v uspešnem kraju.
- Velik problem finančne izključenosti so cene stanovanj. Za streho nad glavo lahko porabiš do 90 odstotkov svojih prihodkov.
- Zaposlitev ne predstavlja zavarovanja pred krizami. Predstavniki srednjega razreda prodajajo svoje hiše, nato vstopijo na nepremičninski trg zaradi najema stanovanja in izrinejo revne iz njega.
- Če nimaš bančne kartice, je to ena izmed oblik socialne izključenosti.
- Za denarno socialno pomoč potrebuješ bančni račun. Vodenje računa stane določeno vsoto denarja. Plačujemo za podporo.
- Pokojnine so prenizke za spodobno življenje.
- Kreditni sistem ohromi ljudi.
- Brez stalnega prebivališča ali uradnega dokumenta nimaš pravice do bančnega računa.
- Enostarševskim družinam je težko doseči finančno neodvisnost.
- Deset let sem delal za minimalni dohodek. Ker nisem plačeval dovolj za zdravstveno zavarovanje, se je počasi nabiral dolg, ki je še narasel z obrestmi. Zdaj imam službo, da lahko plačujem ta dolg.
- Službo sem izgubil, ker sem bil zadolžen. Banka je poizkušala dobiti denar z uporabo nelegalnih sredstev. Zaradi tega sem izgubil službo.
- Zadolžiš se, ker je minimalni dohodek prenizek, približno 100 evrov na mesec. Približno toliko kot najemnina.

- Če plačaš najemnino, ne moreš kupiti osnovnih potrebščin za življenje.
- Obsojen sem bil na trimesečno zaporno kazen, ker nisem bil sposoben odplačati dolga. Policija me je aretirala v mojem domu, pred očmi moje petletne hčerke. Moja hči je morala preživeti travmo zaradi 80 evrov.
- Pred nekaj tedni so v nakupovalnem središču zapustili otroka. Vso mesto je iskalo družino. Na ulice so izobesili fotografije. Po treh tednih je prišel oče. Rekel je, da je mislil, da bo otroka vzela druga družina in mu s tem omogočila boljšo prihodnost.
- Potrebujemo minimalni dohodek, ki omogoča dostojno življenje.

Ugotovitve

Finančna vključenost vključuje dostop do bančnih sistemov. V večini držav članic osebe ki se soočajo z revščino, ne morejo odpreti bančnega računa ali dobiti kredita zaradi zahtev stalnega prebivališča, osebnih dokumentov in rednih dohodkov. Osebe, ki si izposodijo denar ali zaostajajo s plačevanjem položnic, padejo v začaran krog kopičenja dolga. Krog je v nekaterih primerih možno presekati s pomočjo mediacije med dolžnikom in upnikom. V ostalih primerih pa v igro vstopi pravni sistem. Kazni so pogosto nesorazmerne, saj lahko osebo zaradi neplačevanja kreditov ali zadolženosti obsodijo na zaporno kazen. Eden ključnih problemov zmanjševanja finančne izključenosti je prenizek dohodek oseb, ki se soočajo z revščino. Prav tako je problematična višina socialnih podpor, saj v nekaterih primerih ne zadoščajo niti za plačilo najemnine. V nekaterih državah članicah je dostop do kreditov zagotovljen preko nevladnih organizacij ali preko mikro kreditnih organizacij.

Dobre prakse

- Madžarska ima podporne strukture za preprečevanje finančne izključenosti.
- V nekaterih državah članicah obstajajo odbori za upravljanje z dolgovi, vendar pri tem niso vsi uspešni. V Franciji lahko zahtevajo odplačilo dolga na obroke ali pa od sodišča potrjen dolg razveljavijo. Na Madžarskem traja proces zelo dolgo (6 let) in potisne posameznika v začaran krog, ki mu preprečuje poiskati zaposlitev in ga ohranja na seznamu za socialno podporo.
- V Franciji in na Madžarskem so se odprle socialne trgovine, ki dobivajo izdelke direktno od proizvajalcev.
- Na Portugalskem nedavno sprejeta zakonodaja pomaga najemnikom. Tisti, ki imajo prenizek prihodek, morajo plačati samo polovico najemnine. Drugo polovico plača država.
- Portugalska ima program, kjer starejši oddajajo sobo študentom za nizko najemnino v zameno za pomoč okoli hiše.
- Litva sprejema zakon, ki dovoljuje osebam, ki so izgubile vir dohodka, odlog plačila dolgov.
- Programi mikro kreditov so uspešni v Franciji, Romuniji in na Poljskem. Program je bil ustanovljen v Italiji.

- Za družine v Belgiji so dostopni servisi za mediacijo pri dolgovih.
- Nevladne organizacije nudijo pomoč pri planiranju osebnega proračuna.
- Nekatere šole v svoje programe vključujejo upravljanje z denarjem.
- Obstajajo projekti, ki nudijo pomoč osebam pri samozaposlitvi.

Predlogi

- Šole morajo zagotoviti finančno izobraževanje otrok.
- Programi mikro kreditov bi morali biti spodbujani s strani lokalnih oblasti.
- Skupni dobički bi morli biti porazdeljeni.
- Centri za svetovanje pri dolgovih potrebujejo podporo.
- Višina možne obrestne mere za odplačevanje dolga bi morala biti omejena.

Priporočila

- Dvig minimalnega dohodka.
  - Razvoj programov sodelovanja.
  - Učenje upravljanja s proračunom v šolah.
  - Bančni račun bi moral biti dostopen vsem.
-

Sporočila z delavnic

Po zaključku delavnic so udeleženci v svojih državnih delegacijah razpravljali o temah in zaključkih, ki so jih sprejeli na delavnicah. Te so predstavili kasneje na plenarnem zasedanju.

Avstrija

- zagotovljen minimum, ki omogoča osebi preživetje – dostop do energije za vse: trajnostna energija.
- zakaj se stvari slabšajo ne glede na ves trud.

Belgija

- pospešiti izgradnjo socialnih stanovanj – jasni kriteriji za stanovanja – listina za zaščito pravic potrošnikov mora biti ratificirana s strani Evropskega parlamenta.

Bolgarija

- razlike se povečujejo – socialne politike morajo temeljiti na solidarnosti – participacija vseh državljanov.

Republika Češka

- potrebno je sprejeti pravila ravnanja pri izposojevanju – minimalni dohodek mora biti zadosten za preživetje – osebe, ki se soočajo z izljučitvijo, ne bi smele živeti v getih.

Ciper

- stanovanja za vse – politike morajo stremeti k odpravi revščine – Komisija mora usmeriti članice k sprejetju ustreznih stanovanjskih politik, izboljšavi osnovnih servisov in minimalnega dohodka za vse državljanke.

Danska

- izboljšati javni zdravstveni sistem – postaviti uradno mejo oz. prag revščine – bivanje mora biti cenejše – zagotoviti pomoč nezaposlenim iskalcem stanovanja.

Finska

- zagotoviti nastanitev za vse – poenostavitev administracije.

Nemčija

- razvijmo socialne standarde v vseh državah članicah – klic k transparentnosti v smeri nadaljevanja evropskih srečanj.

Grčija

- dostop do socialnih storitev za vse – uvesti minimalni dohodek za zagotovitev dostojnega življenja v vseh državah članicah – stanovanja za vse – podelitev grškega državljanstva drugi generaciji imigrantov.

Madžarska

- dostop do energije: socialne tarife in nobenih odklopov – točne informacije o socialnih pravicah – uvesti minimalni dohodek za dostojno življenje.

Irska

- uporaba praznih stanovanj – zadolževanje je evropski problem z mnogimi različnimi viri, ki povzročajo resne težave, zato mora biti izdelan učinkovit program.

Italija

- osebe, ki se soočajo z revščino, nočejo več, da jih imenujemo "osebe, ki se soočajo z revščino", temveč državljani v trenutni stiski – zagotovljeni osnovni servisi – participacija – biti rojen v revščino ne sme biti doživljenska obsodba – spoštovanje za vse – vsi moramo sodelovati pri izgradnji boljše družbe.

Litva

- veliko praznih hiš v vaseh – cene energije so visoke in se bodo še višale – elektrika je osnovna potreba, ne privilegij.

Luxemburg

- ostati hočemo informirani o napredku med 2009 in 2010 – izboljšajmo poznavanje revščine v šolah.

Malta

- visoke najemnine so nesorazmerne z dohodki – osnovne storitve (zdravje) niso zagotovljene. Javne bolnišnice imajo dolge čakalne liste, zasebne klinike pa so drage – energija je draga – imigracije na Malto so v porastu. Vsakomur ni možno pomagati – v 2010 moramo praznovati pot naprej, ne poti nazaj.

Nizozemska

- vsi evropski državljani si zaslužijo dostojno življenje z dobrim stanovanjem, zdravjem in prihodkom – otroci morajo biti zmožni izkoristiti svoje potenciale.

Norveška

- vzpostaviti nacionalno kampanjo proti agencijam za pobiranje dolgov – poziv medijem.

Poljska

- skupno razumevanje – vsakdo si želi dostojnega življenja, imeti dom – javni uslužbenci so skorumpirani – preveč je praznih hiš – država mora zavzeti celovito stališče glede Čečenskih imigrantov.

Portugalska

- preširok razkorak med najemnino in prihodki – vzpostaviti je potrebno socialni sklad za minimalni dohodek – prevzeti je potrebno prazne hiše, stanovanja in preprečiti getoizacijo naselij.

Romunija

- zagotovljen minimalni osebni dohodek za vse, ljudjem tako ne bo treba izbirati med zdravjem in vodo – poiskati stanovanje je luksuz. Socialna stanovanja so nedostopna in pogosto podstandardna.

Slovaška

- zagotovljen mora biti dostojen minimalni dohodek – nacionalne vlade se ne vznemirjajo zaradi situacije, tukaj mora vstopiti Evropska unija.

Španija

- Ministri morajo delovati skupaj za socialne politike. Socialne zadeve morajo biti vgrajene tudi v druge sfere – izdelava ciljev in strategij participacije – pot je še dolga, vendar se premikamo naprej.

Švedska

- politična odločitev je potrebna na ravni EU: človekove pravice za vse ljudi – osebe, ki se soočajo z revščino, potrebujejo opolnomočenje in denar za dvig iz revščine.

Združeno Kraljestvo

- zakaj zapirati ljudi zaradi dolga? – vzpostaviti je potrebno dostojen dohodek za vse.

Dialog

Po plenarni predstavitvi zaključkov, ki jih je predstavila vsaka delegacija posebej, je sledila razprava med delegati in gosti, vključno z Vladmirjem Špidlo, evropskim komisarjem za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, Czeslawom Walekom, namestnikom ministra za človekove pravice in manjšine Češke, Brigitto Weindnady iz Urada za socialno varstvo, Juanom Carlos Matom, direktorjem organizacije Socialna vključenost, in predsednikom EAPN Ludom Horemansom.

Ugotovitve

Delegacija iz Nemčije je izpostavila boj za spremembe, boj za vse. Izpostavili so tudi vprašanje, kaj iz prejšnjih resolucij se je dejansko izvršilo in kako naprej po zaključku konference. Pomembna je organizacija srečanj na nacionalnih ravneh v vseh državah članicah.

Delegati iz Luxemburga so izpostavili vprašanje glede napredka delovanja. Ta bi jim vlil novih moči. "Ko pridemo sem, smo na zgubi. Tukaj sedimo, ker smo opravili delo v naših državah. Ko se bomo vrnil, moramo prinesiti nekaj s seboj," so med drugim povedali.

Član Urada za socialno varstvo je poudaril, da brez takšnih srečanj leto 2010 vsekakor ne bi bilo razglašeno za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti. Osebe, ki se soočajo z revščino, morajo imeti več besede pri oblikovanju nacionalnih akcijskih načrtov za boj proti revščini.

Nizozemska delegacija meni, da je ekonomska kriza samo izgovor za nedejavnost v boju proti revščini. Poziva k vrnitvi lastništva nad energijo v javni sektor.

Gost iz Francije je razmišljal, da zaposlitev za polni delovni čas več ne predstavlja rešitve. Promovirati je potrebno oblike samozaposlovanja. Mikrokrediti so ena od možnih rešitev, saj v igro potegnejo banke in socialne dejavnike. Dialog je pomemben, biti slišan pa bistveno.

Italijanska delegacija si želi več Evrope v državah članicah, kar ponazorijo z dvema primeroma. EU mora biti bolj izrazita pri nujenju pomoči članicam pri zmanjševanju revščine in socialne izključenosti, prav tako mora povečati nadzor nad uspešnostjo posameznih članic. Delegati so tudi poudarili, da je stanje v Italiji nesprejemljivo. Vojna proti revščini se je spremenila v vojno proti revnim.

Zato si želijo osvetliti kršitve človekovih pravic migrantov. Italija sprejme veliko migrantov, vendar veliko z migranti napolnjenih čolnov zavrne ali jih zapre v naselja, kjer so določbe iz Ženevske konvencije zasmehovane. Ženevsko konvencijo krši vlada. S tem spreminja videz civilizirane Evrope, ki zagotavlja spoštovanje človekovih pravic. Delegacija si želi večjo vpletenost EU v migracijske politike. Delegacija je tudi poročala, da je italijanski parlament pred nekaj dnevi sprejel zakon, ki predvideva shranjevanje podatkov o brezdomnih ljudeh.

Romske skupnosti so že bile zabeležene, zdaj so na vrsti brezdomci. Evropa mora brez zadržkov in absolutno podpirati politike, izvajati nadzor in uveljavljati sankcije, ki nasprotujejo prisiljevanju Rromskih skupnosti k življenju v naseljih na ločenih območjih.

Zaključni govori

Vladimir SPIDLA, Evropski komisar za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti

Nobene druge možnosti ni, kot da nadaljujemo v smeri Evrope večje enakosti, ki ne zapostavlja nikogar. V zvezi s tem, kako se spopasti s tem izzivom, bi želel izpostaviti troje. Kot prvo, da moramo v tej krizi pomagati najbolj ranljivim skupinam. Opraviti imamo z radikalno drugačnim nizom okoliščin. Zadnje napovedi Komisije to jasno izpostavljajo: ekonomska kriza je globoka in bo verjetno trajala dolgo. Komisija pričakuje, da bo zaradi ekonomske krize izgubljenih 8,5 milijona delovnih mest. Države članice in komisija so že odreagirale. Milijarde evrov so bile porabljene za krepitev bančnega sistema, ponoven zagon ekonomij in ohranjanje delovnih mest. Komisija napoveduje tudi močno povečanje stroškov za socialno varnost, ki naj bi v naslednjih desetih letih v EU zrasli za tri odstotne točke BDP.

Kljub vsem naštetim podatkom pa je človeško ceno krize še vedno težko oceniti. Kot prvi so krizo občutili mladi, starejši delavci in migranti. Sedaj pa je kriza zajela tudi poprej imune skupine. Zaradi rastoče nezaposlenosti nekateri zamujajo z odplačili kreditov in jim zato grozi zaseg. Drugi so si nakopali neobvladljive dolgove ali pa so jim bila zavrnjena posojila. Obstaja veliko tveganje vrnitve visoke stopnje dolgotrajne nezaposlenosti. Prejšnje krize so pokazale, da imajo tisti, ki so dolgo časa odsotni s trga dela, težave z vrnitvijo nanj.

Potruditi se moramo, da vsi državljani, tudi najranljivejši, navkljub krizi še naprej ostanejo družbeno aktivni. To je odvisno od sposobnosti vsakogar, da izkoristi priložnost za vrnitev na trg dela, ko se takšna priložnost pojavi. Pri tem sta ključni pomoč ljudem, da se vrnejo na delo, in denarna pomoč v obliki zavarovanja za primer brezposelnosti in minimalni dohodek. Vendar pa ne zadostujeta za dostojno življenje znotraj naših družb. Ljudje morajo imeti možnost postaviti si streho nad glavo, dobiti medicinsko oskrbo, biti mobilni, imeti dostop do bančnih storitev.

Na žalost je iskanje strehe nad glavo za mnoge pogosto problem. Drugi imajo težave z vsakodnevnim nakupovanjem ali z izplačilom svojih plač, saj nimajo osnovnega dostopa do bančnih storitev.

Osebne zgodbe, ki sem jih slišal v teh dneh, so okrepile moje prepričanje, da se moramo z revščino spopasti na več frontah, predvsem z osredotočenjem na temeljna vprašanja nastanitve, izobraževanja, finančne vključenosti in dostopa do storitev.

Kot drugo bi rad izpostavil, da moramo nadaljevati s povezovanjem aktivnosti proti revščini z aktivnostmi za zmanjšanje razlik v življenjskih standardih med državami članicami.

Evropska unija je pravkar sprejela nov indikator revščine, ki se nanaša na življenjske standarde. Ta indikator meri na tiste, katerih vsakodnevno življenje je močno prizadeto zaradi pomanjkanja virov, npr. na ljudi, ki nimajo dovolj denarja, da bi plačevali najemnino ali račune, da bi si ogreli stanovanje ali zmogli nepričakovane stroške, jedli meso, kupili pralni stroj ali avto.

Glede na ta novi indikator v povprečju 16% Evropejcev živi v težkih razmerah. Na Poljskem, v Latviji in Litvi pa je prizadete kar 40% populacije. Ti ljudje bodo posledice krize občutili še toliko bolj.

Omenjeni indikator odraža vztrajne vrzeli v življenjskih standardih med različnimi državami članicami. Te so dobrodošel opomnik, da ima Evropska unija ključno vlogo pri promociji večje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije znotraj njenih meja.

Naše politike boja proti revščini moramo uveljaviti s celovitim sklopom politik in instrumentov socialne kohezije.

In kot zadnje želim poudariti, da moramo v boj proti revščini biti vključeni vsi. Leta minevajo, a naše sporočilo ostaja enako močno, kot je bilo. Ljudje, ki se soočajo z revščino, imajo pravico do glasu. In ta glas mora biti slišan.

»Preizkus realnosti«, ki ga predstavlja srečanje, ki se je pravkar končalo, igra pri tem veliko vlogo. Pričakujemo tudi, da se bomo vsi potrudili, da bo leto 2010, leto boja proti revščini in socialni izključenosti, velik korak na poti k porazu omenjene nadloge.

Komisar SPIDLA je v nadaljevanju povedal še:

Kar je pomembno v strategiji Evropske unije in prihaja zelo jasno do izraza v njenih dokumentih, je, da ne smemo dopustiti, da bi kriza postala izgovor za spodkopavanje sistemov socialne varnosti ali prizadetost najranljivejših skupin. To sporočilo je del vseh strategij in vseh dokumentov, ki jih je pripravila Evropska unija.

Kar se tiče bančnega sektorja, so bili vsi predlagani ukrepi namenjeni stabilizaciji sistema.

Pričakujemo, da se bodo stroški za socialno varnost povečali za 3% oziroma da bo ljudem v stiski namenjenih 10 milijard EUR. Prav imate – potrebno je najti ravnotežje in sprostiti potrebna sredstva. Omenjali ste bančne vidike, a tu so tudi socialni.

Menim, da je razprava zelo jasno pokazala, da je revščina še vedno del naših bogatih dežel. Na žalost gre po mojem mnenju za problem, ki ne bo izginil. Rad pa bi poudaril, da problem razumemo in da smo vam kljub pomanjkanju pristojnosti pripravljeni pomagati.

Želel bi tudi poudariti, da je večino tistega, kar je bilo napisanega ali povedanega glede energije in energetske negotovosti, že bilo predmet razprav. Gre za zelo pomembne dokumente, ki ilustrirajo ključne probleme in jim je zato potrebno nameniti polno pozornost.

Strategija EU za socialno vključenost vsebuje idejo minimalnega dohodka. Mislim, da moramo z delom na tej temi nadaljevati. Postaviti jo moramo na vrh naših prizadevanj, še posebej za 2010. Kar potrebujemo, sta politična volja in moč za rešitev tega problema.

Iz dokumentov Komisije je razvidno tudi, da ta poskuša pomagati državam članicam pri blaženju socialnih posledic ekonomske in finančne krize. To je povsem v skladu z nameni EU, vendar pa smo glede tega, kar lahko storimo v Evropi, relativno omejeni.

Potrebujemo zelo močno politično podporo. Zato upam, da bodo rezultati in zaključki 8. srečanja v pomoč pri krepitvi naših naporov.

Večina razprav se odvija na ravni držav članic. Menim pa, da ima Evropska unija še vedno nekaj maneverskega prostora. Postavi lahko minimalna pravila, saj ji Pogodba to omogoča. Potrebno je tudi pogosteje uporabljati in okrepiti odprto metodo koordinacije. Uporabiti moramo tudi različne evropske sklade.

Kot sem že povedal, je energetska negotovost ključna zadeva in se bom z njo v prihodnje intenzivno ukvarjal.

Czeslaw WALEK, namestnik ministra za človekove pravice in nacionalne manjšine – Češka Republika

Mislim, da na tem srečanju ne gre za reševanje vaših problemov. Občutil sem vaše nelagodje, ker nam ne uspeva najti rešitve za vaše težave.

Takšna srečanja je potrebno organizirati v vsaki državi, saj je celotno zadevo potrebno sprva reševati na nacionalni ravni.

Kar me še posebej skrbi, je prezadolženost. Naše ministrstvo si je že zadalo za nalogo, da poveča transparentnost pri reševanju neobvladljivih dolgov.

Nadaljevali bomo tudi sodelovanje z ministrstvom za zaposlovanje in socialne zadeve. Upam, da nam bo uspelo sprejeti zakonske spremembe, s katerimi bodo češki državljani lahko premagali svoje probleme z dolgovi.

Kot je bilo vztrajno ponavljano, je poglobitni namen takšnih konferenc prisluhniti tistim, ki se z revščino spopadajo, tistim, ki se z njo soočajo vsakodnevno. V teh dveh dneh sem slišal mnogo osebnih izkušenj. Prepričan sem, da je za to, da bi jih javno delili, potreben pogum in da ste bili nezadovoljni, ko niste prejeli odgovorov, ki ste jih pričakovali.

Osebno mi veliko pomeni slišati vaše pripovedi, saj mi nudijo boljši vpogled v vaša življenja. Del moje službe predstavlja ukvarjanje z območji, kjer živijo romske skupnosti. Mislim, da bi morali ukrepi, ki jih predlagamo vladi, veljati za vse, ki se soočajo z revščino, in ne le za manjšine.

Želel bi tudi nekaj reči o ekstremizmu, saj menim, da je revščina včasih lahko tudi njegov katalizator. Kriza, s katero se soočamo, lahko zato terja visoko ceno. Mislim, da je najboljši odgovor, da ljudem omogočimo, da se počutijo varne. Menim, da je ekstremizem realna grožnja, nadloga, s katero se bomo v prihodnje morali spopasti. Države morajo na ekstremistične reakcije odgovoriti in poskrbeti, da bodo ekstremistična gibanja izginila.

Toda države morajo narediti tudi vse za to, da bosta odpravljena tudi revščina in socialna izključenost, še posebej v času ekonomske in finančne krize, ko beležimo porast ekstremizma.

Mnogi udeleženci so izrazili svoje nezadovoljstvo nad pomanjkanjem informacij v zvezi z napredkom. Na to bomo odgovorili s predstavitvijo zaključkov srečanja na jesenski okrogli mizi na Švedskem. Najbrž ni potrebno posebej poudariti, da vseh vaših problemov ni mogoče rešiti v okviru obstoječih ureditev. Kljub vsemu pa je pomembno, da tem problemom prisluhnemo, saj je potrebno začeti iskati nove rešitve. Srečanje na Švedskem nam bi pri tem moralo biti v pomoč.

Pozdravljam tudi odločitev Španije, da organizira 9. srečanje ljudi, ki se soočajo z revščino.

Češko predsedstvo bo promoviralo vaše sodelovanje pri iskanju odgovorov na revščino. Bistvenega pomena je organiziranje razprav na nacionalni ravni. Mnoge države članice o tem že razpravljajo, vendar pa na Češkem glede tega nismo posebej napredovali. Je pa naša udeležba na tokratnem srečanju spodbudila organizacijo podobnih srečanj za v prihodnje.

Brigitte WEINANDY, Odbor za socialno varnost

Tokratna številna udeležba članov Odbora za socialno varnost dokazuje, da Odbor pripisuje vašemu mnenju velik pomen.

Vaši zaključki so široki in presegajo socialno področje. Ne morem jih podrobno komentirati. Na srečanju Odbora za socialno varnost, ki se je odvijalo pred kratkim, je Jerome Vignon, direktor pri Evropski komisiji, dejal, »da socialne dimenzije ni mogoče naslavljati samo s socialnimi politikami.« Ta misel vodi teh nekaj besed, ki jih želim povedati.

Delo in razprave Odbora za socialno varnost imajo vedno pogosteje opraviti s tem, kar poznamo kot presojo socialnih učinkov. To pomeni, da je potrebno potencialne socialne učinke socialnih in drugih politik preučiti še pred njihovim sprejemom. Gre za močno orodje, s katerim bomo lahko prišli do politik, ki bodo uspešneje naslavljale vaša pričakovanja. Zato bi bilo dobrodošlo, ko bi se vaši zaključki sklicevali nanj.

Za hip bi se rada tudi dotaknila pripomb nekaterih delegacij – še zlasti njihovega obžalovanja pomanjkanja nadaljevalnih ukrepov. Odzvali bi se rada zato, ker menim, da kljub vsemu obstajajo – vsaj kar se tiče Odbora za socialno varnost – nekateri razlogi za nekoliko manj pesimističen pogled. Na vašem srečanju leta 2008 ste, npr., razpravljali o zadevah, povezanih s stanovanjskim problemom in z dostopom do osnovnih storitev. Med osnovne storitve ste upravičeno vključili socialne storitve, govorili pa ste tudi o zajamčenem minimalnem dohodku.

Glede vseh teh treh ključnih zahtev je bil storjen napredek. Glede stanovanjskega vprašanja, npr., morajo vse države članice do junija 2009 predložiti lastne stanovanjske politike s tem, ko morajo odgovoriti na vprašalnik Odbora za socialno varnost, kaj počnejo v zvezi s pravico do stanovanja in kvaliteto bivanja. Odbor bo odgovore preučil. Namen evalvacije je sprejeti skupno vizijo, ki nam bo pomagala, da bodo vse države članice razvile učinkovitejše stanovanjske politike, sposobne pomagati vsem, ki se soočajo s stanovanjskim problemom.

Kar se tiče storitev – in še posebej socialnih storitev - Odbor za socialno varnost sodeluje s Komisijo pri pripravi okvirja kakovosti za tovrstne storitve, ki bo državam članicam pomagal

pri sprejemu kvalitativnih standardov za njihove storitve. Gre za še en pristop k izboljšanju dostopa do socialnih storitev v vseh državah članicah.

In kot zadnje, upravičeno ste poudarili pomen zajamčenega minimalnega dohodka. Decembra 2008 je Odbor sprejel skupna načela aktivnega vključevanja. Ta načela vključujejo zajamčen minimalni dohodek. Ena od nalog Odbora za socialno varnost je zato priprava metodologije za spremljanje praktične implementacije skupnih načel aktivnega vključevanja v državah članicah.

A ne ukvarjamo se samo s pripravo politik na temo skupnih načel, temveč smo se resno lotili tudi preučitve, kaj je bilo v zvezi z njimi storjenega.

Morda je napredek počasen in postopen. Tudi sama se zavedam, da državljani, ki se soočajo z revščino, niso v stanju čakati, a hkrati vem tudi, da je Odbor za socialno varnost ena tistih institucij Evropske unije, ki so trdno zavezane spodbujanju tega napredka.

Juan Carlos MATO, direktor direktorata za socialno vključevanje, Ministrstvo za zdravje in socialno politiko - Španija

Ena od zadev, ki je bila večkrat izpostavljena na tokratnem 8. srečanju, je izboljšanje našega dela – ne le na srečanjih, temveč tudi v okviru naših nacionalnih aktivnosti. Govora je bilo tudi o izboljšanju vloge, ki jo igrajo javne institucije po različnih državah članicah kot tudi Evropske komisije in Evropske unije. Rečeno nam je bilo, da potrebujemo več skupnega sodelovanja.

Pred kakšnim tednom je EAPN Španija v Španiji organiziral srečanje, na katerem mi je eden od udeležencev dejal: »rekli ste, da ste tu zato, da poslušate in si zapisujete, in da zaključke različnih srečanj vselej poslušate z velikim zanimanjem. Toda nič ne vem o tem, kar se zgodi pozneje. V resnici ne vidim rezultatov iz enega leta na drugega. Ne poveste nam, kakšni so bili rezultati.« Na podlagi teh besed sem začel razmišljati, kako izboljšati reči v lastni državi. Ampak zdi se mi, da se te besede nanašajo tudi na to, kar počnemo v okviru evropskih srečanj.

Do 9. srečanja moramo v zvezi s tem precej storiti. Upam, da bo Evropska komisija storila podobno in da bomo takrat sposobni ponuditi informacije o napredku, ki smo ga naredili, in o mejah, na katere smo zadeli. Morali bi biti zmožni preučiti naše dosežke in problem. V tem je ključ.

V državah članicah še vedno lahko govorimo o revščini, saj se bistvene spremembe niso zgodile. Razen posameznih šibkih gibanj v državah članicah do radikalnih sprememb ni prišlo.

Še več, revščina se celo širi po vsem svetu. In čeprav nedvoumno obstajajo neke meje, omejitve itd., moramo narediti vse, da preprečimo poslabšanje.

Imamo prednosti, a tudi slabosti. Prednosti moramo izkoristiti, saj predstavljajo temelj naslednje faze post-lizbonske dobe. A obstajajo tudi cilji, ki jih moramo doseči na evropski ravni. Cilji, ki veljajo za vse evropske državljane in so del novega cikla, ki se pričene v 2010,

ko bo trojka belgijskega, španskega in madžarskega predsedstva skupaj z Evropskim svetom trdo delala na pripravi post-lizbonske dobe.

Del tega predstavlja naša zaveza o močnejši socialni razsežnosti Evropske unije, saj mora socialna razsežnost biti del evropske identitete. Ne gre zgolj za merilo evropskih državljanov, temveč za dolžnost vseh nas, če hočemo doseči cilje, ki smo si jih zastavili – nenazadnje tudi razvojne cilje tisočletja.

Vse to je ključnega pomena v zaključkih in razpravah. Predhodno je bila, npr., omenjena cena energije. Te zadeve nas soočajo s temeljnim problemom Evropske unije, ne samo s vprašanjem vloge storitev splošnega pomena, temveč tudi z razmerjem med trgom in socialno kohezijo. Vse te povezave so bile jasno izpostavljene kot tudi njihov vpliv na tiste, ki se soočajo z revščino.

Kar se tiče storitev, je bilo veliko govora o zdravju. Tudi španska vlada se posveča vprašanju zdravja, a tudi opravljenemu delu v zvezi z novo direktivo o zdravstvenih storitvah. Države članice imajo svoje javne zdravstvene sisteme, ki so ključnega pomena za pravično in cenovno sprejemljivo zdravstveno varstvo.

Tu je tudi vidik aktivnega vključevanja. Izdelati moramo njegov skupen okvir, saj je aktivno vključevanje v sedanji krizi postalo še toliko pomembnejše.

Švedsko, špansko in belgijsko predsedstvo se jasno zavedajo potrebe po implementaciji skupne strategije aktivnega vključevanja kot odgovora na sedanjo krizo.

Ludo HOREMANS, predsednik EAPN

Mnogi so spraševali o rezultatih priporočil prejšnjih srečanj. V svojem kratkem prispevku bi želel izpostaviti nekatere njihove pozitivne in negativne vidike. Iz tega razloga sem priporočila združil v štiri sklope: minimalni dohodek, storitve, stanovanjska problematika in participacija.

Glede **minimalnega dohodka** bi izpostavil sledeče pozitivne premike. **Priporočilo o aktivnem vključevanju**, ki ga je komisija sprejela v 2008, in načela Sveta, sprejeta v decembru, prepoznavajo pravico do ustreznega dohodka za dostojno življenje. Kot nadaljevanje tega priporočila je v pripravi poročilo o ustreznosti obstoječe sheme minimalnega dohodka v državah članicah. Hkrati bo eno zadnjih sprejetih poročil sedanjega Evropskega parlamenta ravno poročilo o aktivnem vključevanju, ki podpira prizadevanja po minimalnem dohodku nad mejo revščine v vseh državah članicah in hkrati poudarja potrebo po akcijskih načrtih za uresničitev predloga. EAPN se je še posebej aktivno ukvarjal s to temo in nadaljeval s kampanjo o ustreznem minimalnem dohodku (www.adequateincome.eu) in lobiral za nadaljevalno delo na priporočilih o aktivnem vključevanju. Kljub temu pozitivnemu okviru pa je za doseg napredka pomembno tudi izpostaviti, da se je povečalo pogojevanje dostopa do shem minimalnega dohodka, kar ima zelo negativen vpliv na življenje ljudi, ki so od takšnih shem odvisni.

V zvezi z dostopnimi in cenovno sprejemljivimi **storitvami** bi izpostavil nov **energetski paket EU**, ki se osredotoča tudi na energetske revščine. V skladu s tem paketom morajo države članice sedaj pripraviti nacionalne akcijske načrte za zmanjšanje energetske revščine. Hkrati vključuje Priporočilo o aktivnem vključevanju tudi priporočila o dostopu do storitev in še zlasti o dostopu do socialnih storitev. Sprejeto je bilo tudi poročilo Evropskega parlamenta, ki podpira Direktivo o storitvah splošnega pomena. Vendar pa ni bilo nobenega odziva na pobudo o pripravi ocene vpliva liberalizacije in privatizacije dostopa do storitev, celo nasprotno, podpora nadaljevanju takšnih politik se še povečuje.

Eno od neposrednih priporočil 7. srečanja o stanovanjski problematiki je bilo priporočilo o **tematskem letu stanovanjske izključenosti in brezdomstva** kot delu odprte metode koordinacije na področju socialnega varstva. Leto 2009 je bilo imenovano za takšno leto. Naslednje priporočilo je bilo, da se naj **strukturni skladi** uporabijo tudi **za povečanje stanovanjskega fonda**, glede česar je bil dosežen napredek pri pravilih strukturnih skladov. Kljub tem pozitivnim spremembam pa je potrebno priznati, da so vprašanja dostopne in cenovno sprejemljive nastanitve postala še večji izziv in da se z brezdomstvom v EU še vedno sooča preveč ljudi. Želel bi tudi izpostaviti povečanje števila prisilnih izselitev, ki so doletele Rome in ki imajo uničujoče posledice za zdravstveno, psihično in fizično počutje.

Eden najpomembnejših ciljev tovrstnih evropskih srečanj je spodbujati participacijo. Razvidno je, da so ta srečanja učinkovala kot katalizatorji podobnih srečanj v državah članicah in da se je povečalo število revnih, ki so vključeni v njihovo pripravo in nadaljevalno delo. Tudi na evropski ravni je prišlo do napredka, vključujoč neposrednejšo participacijo ljudi, ki se soočajo z revščino, na letni Okrogli mizi o socialni izključenosti, ki je bila oktobra 2008 v Marseillu. V kontekstu Odprte metode koordinacije na področju socialnega varstva se pripravlja **raziskava o participaciji in upravljanju**, katere namen je izoblikovati smernice za spodbujanje participacije. Tudi EAPN je na svojem seminarju o participaciji (april 2009) in v svoji publikaciji o participaciji »Small Steps, Big Changes« poskušal stopiti korak dlje pri promociji močnejše neposredne participacije tistih, ki se soočajo z revščino, pri njegovem delu. A finančna podpora za spodbujanje participacije ostaja v državah članicah še vedno majhna.

In čeprav moramo priznati, da je bilo le malo storjenega glede skupnega števila tistih, ki se v EU soočajo z revščino in socialno izključenostjo, razlike v neenakosti pa se v njej celo povečujejo, pa so ta evropska srečanja spodbudila različne razprave in ideje, nekaterim izmed njih pa so sledila tudi odločevalska telesa na ravni EU.

Cilji 2010

Na pripravljalnem sestanku za 8. srečanje so delegati pripravili cilje za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti.

- Minimalni dohodek, ki omogoča dostojno življenje.
- Dobra socialna infrastruktura: zdravstveno varstvo, transport, informacijski in svetovalni centri, kulturne aktivnosti.
- Oblikovalci politik, ki na prvo mesto postavljajo ljudi.
- Boljše življenje za naše otroke in vnuke.
- Vsak, ki dela v Evropi, mora biti sposoben zadovoljiti potrebe svoje družine, ne da bi se moral pri tem zanašati na socialno varstvo.
- Hočem, da se preneha sodno nadlegovanje vseh tistih mater, ki so jim bili odvzeti otroci, in da dobijo priložnost za delo kot tudi priložnost, da dobijo svoje otroke nazaj.
- Ta proces dialoga (Evropska srečanja) se mora nadaljevati, podoben proces pa mora steči tudi na ravni držav.
- Boljše razumevanje revščine.
- EU mora organizirati »grassroot« programe, ki bodo ljudem, ki se soočajo z revščino, omogočali srečevanje in razpravo o delu njihovih skupin in njihovi organizaciji.
- Socialne storitve se ne posvečajo dovolj posameznim primerom. Revni imajo težave pri uveljavljanju svojih pravic, gre pa za boj, pri katerem nastradajo najšibkejši.
- Postavite ljudi v center načrta za družbo, ki temelji na spoštovanju, dostojanstvu, solidarnosti in aktivnem državljanstvu.
- Delo in viri za dostojno življenje.
- Leto 2010 naj bo leto dobrih stanovanjskih programov za Rome in vse druge skupnosti.
- Leto 2010 naj bo leto, v katerem bo Italija pričela zmanjševati razlike med njeno socialno politiko in politikami drugih evropskih držav.
- Neposreden dialog z vladnimi predstavniki.
- Minimalno zdravstveno varstvo!
- Dostojna stanovanja po dostopnih cenah.
- Socialna stanovanja z dostopnimi najemninami.
- Več pomoči pri stroških vode in elektrike.
- Hočemo biti slišani.
- Hočemo enakopraven položaj.
- Prenovite podstandardna stanovanja.
- Pravica do dostojnega stanovanja.
- Človeške vrednote so pomembnejše kot denar.
- Povečajte minimalni dohodek.
- Nobenega kratenja pravic, osnovnih storitev in dostopa do znanja več.
- Hočemo, da se nas obravnava kot enakopravne, neodvisne posameznike in da se nas vključi takšne, kot smo.

Nekateri od zgornjih ciljev so bili ponovljeni na zaključnem zasedanju srečanja in dodani seznamu ciljev za 2010.

- Dostop do cenovno sprejemljivih stanovanj za vse.
- Dostop do finančnega sistema za vse državljane.
- Upanje za otroke revnih staršev, da bodo lahko živeli dostojno.
- Upanje, da bodo socialne politike ponujale svetlejšo življenje.
- Ustanovitev socialnih živilskih trgovin.
- Medčloveška solidarnost.
- Graditev socialnih stanovanj.
- Ustanovitev nevladne nepremičninske agencije.
- Boj z revščino v sodelovanju z drugimi.
- Zmanjšanje davkov in pristojbin.
- Ukinitev razlike med prihodki in najemninami.
- Boljša porazdelitev bogastva.
- Evropska unija nas mora ščititi.
- Načrt za boj proti revščini.
- Uresničite cilje za 2010 in se premaknite naprej. Akcija namesto besed.
- Vlada mora pomagati ljudem, ki se soočajo z revščino, pri izpolnitvi njihovih pričakovanj.
- Evropska unija z enakimi socialnimi pravicami v vseh državah članicah.
- Naj se sliši posameznikov glas.
- Neposredne rešitve problemov.
- Želja in upanje morata biti posredovani prihodnji generaciji. Gre za deljenje sanj o boljšem svetu, zato da bomo lahko nadaljevali z gotovostjo.
- Potreba po dostopnih storitvah in večji enakosti med ljudmi.
- Poceni energija za tovarne, ki bodo ponujale službe.
- Vsi državljani morajo imeti dom. Enakost za vse državljane.
- Pravica do stanovanja za vse.
- Dostop do vode za vse.
- Energija za vse.
- Postavitev ljudi v center načrtov razvoja družbe.
- Uveljavitev minimalnega dohodka v vseh državah članicah.
- Izmenjave med evropskimi organizacijami.
- Usposabljanje socialnih delavcev za ustrezno delo z uporabniki.
- Vzpostavitev mediacijske storitve.
- Konferenca v letu 2010 za izboljšanje razumevanja revščine.
- Več spodbud procesom boja proti revščini.
- Delavci po vsej Evropi morajo biti zmožni podpirati svoje družine.
- Rešitev ciprskega problema.
- Vse evropske politike morajo jamčiti pravičnost, boj proti revščini in visoko stopnjo dobrega počutja.
- Posodobitev cilja za odpravo revščine do 2020 z kazalci napredka.
- Uveljavitev odprte metode koordinacije.
- Življenje, ne preživetje.
- Izboljšanje vsakodnevnega življenja.

- Dostojna stanovanja.
- Dostop do bančnih storitev za vse.

Seznam udeležencev

Avstrija

Michael SCHUTTE	Strassenzeitung Augustin
Frieda STOCKINGER	Arbeitlose helfen Arbeitlosen
Waltraud LEHNER	Strassenzeitung Augustin
Rudolf LEHNER	Strassenzeitung Augustin
Karl FRANK	Zum Alten Eisen

Belgija

Nicole TONNEAU	Forum bruxellois de lutte contre la pauvreté
Daniel MEULEMAN	
Michaël RENAULT	Réseau wallon de lutte contre la pauvreté
Solange DRAYE	Droit au Logement - Liège
Paul ROSIERS	Rech op - Boraerhout

Bolgarija

Maria JELIAZKOVA	EAPN Bulgaria
Irina KOLYANDOVA	EAPN Bulgaria
Zafirka BICHAKOVA	From the spring
Simeon BLAGOEV	Parliament Roma
Petar GEORGIEV	Parliament Roma

Češka republika

Dagmar KOČMANKOVA	Novy Prostor o.s.
Lenka PIRMA	Salvation Army
Frantisek CERNOCH	Salvation Army
Jaroslava MARESOVA	Salvation Army
Jarmila PICHKOVA	Consultancy for financial problems

Ciper

Ninetta KATZANTZIS	EAPN Cyprus
Efrosini APOSTOLIDOU	Pancyprian Coord. Com. For protection & welfare of children
Anna ASPRI	Women's Movement
Chandra-Malkanthe PAPGEORGIU	

Danska

Dorthe VEJBO	Kofoeds School
René HOLMGREN	Sand
Per KRAGH	Sand
Yoro YOHO	Kofoeds School
Solveig BARFOD TERNDRUP	Kofoeds School
	Pille TEDER

Estonija

Tallinn Child Support Centre

Finska

Veikko VAISANEN	EAPN Finland
Tuula KUUSISTO	EAPN Finland
Mirja HINONEN	EAPN Finland
Hannele KURONEN DE FERNANDEZ	EAPN Finland
Ari Pekka KORKALAINEN	EAPN Finland

Francija

Alain GREUILLET	Armée du Salut - Paris
Cédric DOUX	Armée du Salut, Reims
Houari BRAHIMI	Armée du Salut, Radepont
Frédéric LEFEBVRE	Fondation Abbé Pierre, Valenciennes
Mickaël PRIMAUT	Centre communal d'action sociale, Reims

Nemčija

Erika BIEHN	EAPN Germany
SCHMIEDL Robert	
SCHMIDT Dorothée	Single Parents Association VAMV
Jens SCHROTER	BAG Prekäre Lebenslagen
Peter KADIOFSKY	BAG Prekäre Lebenslagen
Wolfgang JECKEL	BBI

Grčija

Elissavet PAGIANNOGLOU	EAPN Greece
Odyseas SIDIROPOULOS	Argo
Hawah SANKOH	United African Women Organisation
Oya FIDAN	Greek Council for Refugees
Giannoula MAGGA	Greek Rom Womens Association

Madžarska

Izabella MARTON	Hungarian Anti Poverty Network
Gabor ODOR	Hungarian Anti Poverty Network
Jozsefne REIBER	Hungarian Anti Poverty Network
Andrea SIMON	Hungarian Anti Poverty Network
Eva Szarvak	Hungarian Anti Poverty Network

Irska

Kay LYNCH	EAPN Ireland
Mary MASON	Older Women's Network
Karen FITZPATRICK	One Family
Michael MACKEY	Simon, Galway
Mrs AnnieMarie CONNORS	Irish Traveller Movement

Italija

Rosa MATERA	Associazione ASC Europa-Italia
Mirko GRGA	Cooperative Ermes
Antonino PALAIA	Amici di Piazza grande
Francesco FIORETTI	Associazione Enzo Aprea
Oksana BIBLIV	Personal assistant
Giuseppe BATTAGLIA	Associazione Arcobaleno
Ciro NATURALE	Cooperative Nuova Deminsions

Latvija

Elina ALERE	Skalbes
-------------	---------

Litva

Vaida BARANAUSKAITE	Baltinc Foundation Heifer International
Zenonas ANUSAUSKAS	Eiciunai Community
Loreta BAGDONAITE	Babrungas Community
Danderute PAKALNISKIENE	Zlibinai Community

Luksemburg

Mireille CONRATH	Përd's Atelier - Liewenshaff
Collette ROMAIN	Ligue médico-sociale
Serge STOCKREISER	Co-Labor société coopérative
Sonia ALEIXO	Centre médico social

Malta

Irene SCHEMBRI	EAPN Malta
Carl William SCHEMBRI	Malta Society of the Blind
Shirley Ann MUSCAT	Richmond Foundation
Ernest CHERRETT	Caritas Harm Reduction Shelter Programme

Nizozemska

Alida SMEEKES	EAPN NL
Sanne ELSHOF	EAPN NL
Sonja LEEMKUIL-SAARLOOS	Client Council Brummen
Jean Maarten DE MOOY	Client Council IGSD Winschoten
Marleentje MEERTENS	Town Councillor VVD

Norveška

Vigdís VON ELY	Velferdsalliansen
Berit MATHISEN	Selvhjelpens Hus
Hege T MYHREN	Velferdsalliansen Blaaly
Julija LANDE PAVLIC	Whistleblowing
Gry AUNE	ASO Nodrtrondelag

Poljska

Anna OSINSKA	ATD
Sylvia LICHOCHKA	Monar
Tomasz KOPOCZYNSKI	Monar
Wanda - Ewa FILIPOWICZ	ATD
Dariusz GANCARZ	ATD
Sebastian WILIMOWSKI	Barka

Portugalska

Rui LOPES	EAPN Portugal
Bruno CRISTOVAO	Comunidade Terapeutica "Ponte dos Rios
Gil CARVALHO	EAPN Portugal Villa Real
Maria J FETEIRA	Comunidade Terapeutica "Ponte dos Rios
Ana Laura PELUCIO	Sans emploi, en formation d'infirmière
Adelia FERNANDES	Comunidade Terapeutica "Ponte dos Rios

Romunija

Andreea RADUT	EAPN Romania
Egidiu CONDAC	Caritas Romania
Carmen DIACONU	EAPN Romania
Ciprian NICOLA	EAPN Romania

Slovaška

Slavomira MAREKOVA	SAPN Ass. For sustainable development of Regions of Slovakia
Viera DROTOVANOVA	SAPN Ass. For sustainable development of Regions of Slovakia
Marta JAROSOVA	SAPN Ass. For sustainable development of Regions of Slovakia
Monika PONEVSKA	SAPN Ass. For sustainable development of Regions of Slovakia
Maria TOMASOVA	SAPN Ass. For sustainable development of Regions of Slovakia

Slovenija

Ibrahim NOUHOUM	EapnSlovenia
Ales HARIS	Drustvo Kralji Ulice
Ivan CENCELJ	Drustvo Nezaposlenih in Socialno Ogrozenih
Alen NOVIT	drustvo Kutlab Celje

Španija

Driss SADI	Accem
Jaime OR PERIS	P.A.T.I.M.
Francisco VIGUER MIRALLES	Ass. Percepteurs de Pensions non contributives
Pedro DELGADO PAUTISTA	Valdocco
Maria R MONTOYA MAYA	Fundacion Secretariado Gitano
Constanza SERRANO GARCIA	EAPN Spain

Švedska

Willy KARLSON	EAPN Sweden
Mari NORDSTROM	RFHL
Bo GARDBO	Comigen
Goran DAHLBERG	Comingen
Christel INGEMANSSON JANUZI	Cominaen

Velika Britanija

Rob WALSH	Anty Poverty Network Cymru
Angie STEPHENSON	Anty Poverty Network Cymru
Anneliisa SHANAHAN	Anty Poverty Network Cymru
Caroline HARDY	Anty Poverty Network Cymru
Andrea FAULKNER	Anty Poverty Network Cymru
Mandy JENKINS	Anty Poverty Network Cymru

Skupine facilitatorjev

Letizia CESARINI SFORZA	CILAP Italy
Paul GINNELL	EAPN Ireland
Marja HERMANS	Welzijnzorg, Brussels
Josée GORIS	Anti Poverty Policy Unit, Belgium
Michaela MOSER	Die Armutskonferenz
Marie GUIDICELLI	Fondation Armée du Salut, France
Geneviève COLINET-DUBOIS	
Silke PAASCHE	FEANTSA
Henk VAN HOOTEGEM	Service de lutte contre la pauvreté, Belgique
Laura CALVANELLI	Caritas Firenze
Olivier MARGUERY	Fondation Armée du Salut, France
Sergio AERES	EAPN Portugal

Predsedujoči

Martin ZARSKY	Head Department of Social Services and Social Inclusion, Czech Republic
---------------	---

Govorci

Marian HOSEK,	Deputy Minister for Social Policy, Social Services and Family Policy, Ministry of Labour and Social Affairs, Czech Republic
Eva SZARVAK	Hungarian delegate from the 7 th EU Meeting
Vladimir SPIDLA	European Commissioner for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities
Czeslaw WALEK	Deputy Minister for Human Rights and National Minorities, Czech Republic
Juan MATO	Director General of Social Inclusion. Ministry of Health and Social Policy, Spain
Ludo HOREMANS	President of EAPN

Češka vlada

Dana HACAPERKOVA	Ministry of Labour & Social Affairs
Radek SUDA	Ministry of Labour & Social Affairs
Jana RIHOVA	Ministry of Labour & Social Affairs
Zuzana ZAJAROSOVA	Permanent Representation to the EU, Social attaché
Miroslav FUCHS	Permanent Representation to the EU, Social & labour Counsellor

Španska vlada

Dolorez RUIZ	Deputy Director of Social Programs
Delmira Seara	Spanish Permanent Representation

Belgijska vlada

Jean-Marc DELIZEE	Secrétaire d'Etat à la Lutte contre la Pauvreté, Belgique
Julien VAN GEERTSOM	Public Planning Service for Social Integration, Belgium
DEMEYER Magda	Secrétariat d'Etat à la lutte contre la pauvreté, Expert, Belgique
VANDEBUSSCHE Johan	Ministère de l'Intégration sociale, Belgium
Muriel RABAU	Ministère de l'intégration sociale, Belgium
Denis STOKKINK	Pour la Solidarité, EU Think Thank

Odbor za socialno varstvo

Karin ZETLITZ	Ministry for Labour and Social Inclusion, Norvège
Marie KEIRLE	Ministère du travail, des relations sociales, de la famille et de la ville, France
Brigitte WEINANDY	Ministère de la Famille & de l'Intégration-Service national d'action sociale, Luxembourg
Anne JOUBERT	DGAS Ministry for Labour - Head of Prevention, Inclusion & access to rights Dept.
Eva FRANZEN	Ministry of Health & Social Affairs, Sweden
Elisabet ALDENBERG	Ministry of Health & Social Affairs, Sweden
Patrizia MIGNOZZETTI	Ministère du Travail, de la Santé et des politiques sociales, Italie
Andreas SCHALLER	Federal Ministry for Labour, Social Affairs & Consumer Protection, Austria
Maeve O'SULLIVAN	Office for Social inclusion, Dept of Social & Family Affairs, Ireland
Maja PINTAR	Ministry of Labour, Family & Social Affairs, Slovenia
Jaakko ELLISAARI	Ministry of Social Affairs & health, Finland
Karen DEEMING	Department for Work and Pensions, UK
Alda Teixeira Gonçalves	Social Security Institute, Portugal
Mary Grace VELLA	Social Inclusion Office, Malta

Evropski parlament

Gabriele ZIMMER	
Philine SCHOLZE	Greens - EFA in the European Parliament

Evropska komisija

Jérôme Vignon	Directeur DG Employment, Social Affairs & equal opportunity
Antoine St Denis	Policy Administrator.
Michele Calandrino	Policy Administrator - Active Inclusion/Housing.
Peter Lelie	Policy Coordinator - Social Inclusion Unit
Antonia Carparelli	Head of Unit - Social Inclusion
Huckert Nicole	Communication assistant
Anne Degrand-Guillaud	EU Commission, Head of Task Force
Marie-Anne Paraskevas	EU Commission DG Employment, Principal Administrator
Agata D'ADDATO	EU Commission DG Employment Trainee
Maris ILVES	EU Commission, DG Markt
Daniel KOSICKI	EU Commission, DG Markt
Eleni TAMPAKI	EU Commission, DG SANCO
Ishtiaq GHAFOR	EU Commission, DG SANCO
Simona STAIKOVA	EU Commission, DG Sanco

Akademski skupnost

Hugh Frazer	National University of Ireland, Maynooth
Eric MARLIER	CEPS/INSTEAD Research Institute
Fran BENNETT	University of Oxford, Senior Research Fellow
Danielle DIERCKX	University Antwerp - Centre on Inequality, Poverty, Exclusion and the City
Ramon PENA CASAS	European Social Observatory

Nevladne organizacije

Claire Roumet	CECODHAS
Freek Spinnewijn	FEANTSA
Charlotta ODLIND	FEANTSA
Carlotta Besozzi	European Disability Forum
Pierre BAUSSANT	SocialPlatform
Michèle LeVoy	PICUM
David ANDRES VINAS	Solidar
Micheal Johnson	Eurodiaconia
Mafalda LEAL	EUROCHILD Policy Officer
Marie-Cécile RENOUX	ATD Quart Monde
Martin SCHMALZRIED	COFACE

Lokalne oblasti

Anna DROZD	EUROCITIES
Philippe GUICHANDUT	Eurofinance Microfinance Network
Dorota TOMALAK	European Social Network

Institucije EU

Klara FOTI	EU Foundation Improvement of Living & Working conditions
Brenda KING	EESC European Economic and Social Committee

Socialni partnerji

Penny CLARKE	EPSU
--------------	------

Predstavniki drugih relevantnih akterjev

Guillermo SCHNEEBERGER	Mensajeros de la Paz
David SMEJKAL	Debt Advisory Center, Czech Republic
Guy GILBERT	La Bergerie du Faucon, France
Lydie GAUTIER	Pour la Solidarité, European Think Tank
Bruno ROSSI	Sindacato Pensionati Italiani
Humbert de BIOLLEY	Council of Europe

Končno poročilo

Léopold VEREECKEN	CPAS, Brussels
-------------------	----------------

Koordinacija

Micheline GERONDAL	EAPN Project Officer
--------------------	----------------------

EAPN

Fintan FARRELL	Director EAPN Europe
Carlos SUSIAS RODADO	President EAPN Spain
Coralie FLEMAL	EAPN Secretariat
Sigrid DAHMEN	EAPN Secretariat
Philippe LEMMENS	EAPN Secretariat
Nellie EPINAT	EAPN Information Officer
Rebecca LEE	EAPN Secretariat
Amana FERRO	EAPN Policy Officer
Sian JONES	EAPN Policy Officer
Tanya BASARAB	EAPN Development Officer

Agencija za tolmačenje

Serge FEDERICO	PREFERENCE
----------------	------------

Agencija za komuniciranje

Nicole PALLARD	MOSTRA (media)
Alessandra TESTON	PLEON (Press)

Zahvala:

Organiziralo češko predsedstvo EU

Podprla Evropska komisija in belgijska vlada

Organizirano s pomočjo Evropske mreže proti revščini (EAPN – European Anti Poverty Network)

Poročevalec: Leopold VERRECKEN

Koordinatorica: Micheline GERONDAL

Slike: Nacionalne delegacije

Frank MILLER

Raymond DAKOUA

ISBN 978-2-930252-54-4

Prosimo upoštevajte, da je originalna verzija poročila zapisana v francoskem jeziku.